

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Orta-Ağır Zihinsel Engeli ve
Otizm Spektrum Bozukluğu
Olan Öğrenciler İçin

TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

II. Kademe (5, 6, 7 ve 8. Sınıf)

Ankara, 2018

içindekiler

GİRİŞ	5
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	5
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI	5
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	6
1. DEĞERLERİMİZ	6
2. YETKİNLİKLER	6
ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	7
BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	8
SONUÇ	9
TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASI	9
1. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖZEL AMAÇLARI	9
2. ÖĞRENME ÖĞRETME YAKLAŞIMI	10
3. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	11
4. UYGULAMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	12
TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	13
1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	13
2. HEDEFLERİN YAPISI	16
3. HEDEF, HEDEF DAVRANIŞLAR VE AÇIKLAMALAR	17
ÖRNEK ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ	55

GİRİŞ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için geliştirilen öğretim programları; öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri bilgi, kavram ve becerileri kazanmalarını, bunları kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmelerini, etkili iletişim kurmalarını, akademik, günlük yaşam, öz bakım gibi alanlarda gelişim sağlamlarını hedefleyen bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırmayı hedefleyen, yalın ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Programlarda bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve kademelerde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden hedeflere ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki hedef ve açıklamalar ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu hedefler ve açıklamalar, eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, günlük hayatta değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünleşmiş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde ifade edilen “Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları”, “Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri” ve 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’de yer alan “Özel Eğitimin Temel İlkeleri” esas alınarak hazırlanmıştır. Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, birinci, ikinci ve üçüncü kademe seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak dil ve iletişim, öz bakım ve günlük yaşam, bedensel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini sağlamak,
2. Birinci kademe eğitimi tamamlayan öğrencilerin gelişim ve öğrenme düzeylerine uygun olarak dil ve iletişim, öz bakım ve günlük yaşam, bedensel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek, günlük yaşamlarında ihtiyaç duyacakları temel akademik becerileri kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak bağımsız bireyler olarak hayatlarını sürdürmelerini sağlamak,
3. İkinci kademe eğitimi tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, toplumla etkileşimini, bütünleşmesini sağlayacak şekilde yeterliliklerle donatılmış bireyler olmalarını sağlamak,
4. Üçüncü kademe eğitimi tamamlayan öğrencilerin birinci ve ikinci kademede kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, insanlarla etkileşim kurabilen, toplumsal kurallara uyum sağlayabilen, toplumsal yaşama katılım için çabalayan, yaşamlarını bağımsız olarak sürdürebilen bireyler olmalarını sağlamak, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ)” ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda hayata ve bir mesleğe hazır, toplum hayatında üretime katkısı olan, millî ve manevi değerleri benimseyen bireyler olmalarını sağlamaktır.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı bireye değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlar kazandırmaktır. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kurmaktadır. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından günümüze ulaşmış ve yarınlarmıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata aktarımıdır. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ile birlikte ele alınarak programın perspektifini oluşturmaktadır.

1. DEĞERLERİMİZ

Değer; bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli olduğu kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır. Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen, birleştirici olgulardır. Aynı zamanda değerler, toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir. Değer eğitiminin temel amaçlarından biri de öğrencilerin sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerini sağlamaktır. Değerler, insanın tutum ve davranışlarını biçimlendirmede önemli bir role sahiptir.

Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. "Eğitim programı"; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan "kök değerler" şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

2. YETKİNLİKLER

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazesi olan yetkinlikler TYÇ'de belirlenmiştir. TYÇ'de anadilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim / teknolojiye temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade olmak üzere sekiz anahtar yetkinlik belirlenmiştir. Özel eğitim çerçevesinde yabancı dillerde iletişim ve inisiyatif alma ve girişimciliğe ait yetkinlikler öğretim programlarında ele alınmamıştır. Bu yetkinliklere ilişkin bilgi ve beceriye ait davranışlar orta ve ağır engel düzeyindeki öğrencilere kazandırmamaktadır. Öğretim programlarında ele alınan yetkinlikler TYÇ'de aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır:

1. *Anadilde iletişim:* Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

2. *Matematiksel yetkinlik ve bilim / teknolojiye temel yetkinlikler:* Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojiye yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojiye yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

3. *Dijital yetkinlik:* İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.
4. *Öğrenmeyi öğrenme:* Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.
5. *Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler:* Bu yetkinlikler kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.
6. *Kültürel farkındalık ve ifade:* Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin önemini takdiridir.

ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Değerlendirme, öğretme ve öğrenmenin etkililiğini belirlemek amacı ile yapılan, öğretimle ilgili verilerin toplanmasını ve yorumlanmasını içeren çok adımlı ve sistematik bir süreçtir. Öğrenme, öğretme ve planlamayı doğrudan etkileyen ve eğitim sisteminin temel öğelerinden biri olan değerlendirmeye öğretim programında önemli bir yer verilmiştir.

Öncelikle öğrencilerin öğrenme alanlarındaki performansını belirlemek ve performansına dayalı olarak Bireyselleştirilmiş Eğitim Programını (BEP) hazırlamak için ölçme ve değerlendirme yapılmalıdır. Sürekli değerlendirme tüm öğrencilerin ilerlemelerinin tespiti için önemlidir. Öğretim öncesinde yapılan değerlendirme, öğrenci hakkında bilgi edinilmesini ve öğrenme hedeflerinin belirlenmesini; öğretim sırasında

yapılan değerlendirme, öğrenci ve öğretmene geri bildirim verilmesini; öğretim sonunda yapılan değerlendirme ise öğrenme hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığı ve belirli alanlarda değişiklik yapılması gerekip gerekmediği hakkında karar vermeyi sağlayacaktır. Toplanan veriler sistematik olarak kayıt edilmelidir. Öğretim öncesi, sırası ve sonrasında yapılan tüm değerlendirmeler uygulanan öğretim konusunda yol gösterir. Öğrenci nasıl öğrenmektedir? Ne tür ipuçlarına ihtiyaç duymaktadır? En fazla desteklenmesi gereken alan nedir? Ne tür öğretimsel uyarlamalara ihtiyacı bulunmaktadır? Uygun ölçme değerlendirme süreçlerine yer verilerek bu tür sorulara cevap verilmelidir.

Ölçme değerlendirme ilkelerinden aşağıdakilere dikkat edilmelidir:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, hedeflerin ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Ölçme değerlendirme, yetersizliği olan öğrencinin bireysel özelliklerine göre biçimlendirilmelidir.
3. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılacak ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulamalara yol gösterir. Bu araç ve yöntemlerin uygulanmasında gerekli uygulama ilkelerine uyulmalıdır.

BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde öğrencinin çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilgi ve birikimi dikkate alınarak ve aralarındaki ilişki göz önünde bulundurularak bazı temel gelişim ilkelerine göre program düzenlenmiştir. Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak, destekleyici önlemler alınması önerilmektedir. Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların hedeflerini gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir. Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön koşul ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de kademeler düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi bilişsel gelişimini etkiler ve bilişsel gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir hedefin gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Bireyler arası farklılık bir bireyin diğerlerinden birden fazla özelliği bakımından farklı olmasıdır. Tüm öğrenciler için; bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda öğretim programları temel alınarak "Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı" hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP'te yer alacak olan hedeflerin belirlenmesinde, öğrenme öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazır bulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri farklılaşabilir. Bu nedenle öğrenme öğretme süreci planlanırken öğrencilerin bireysel farklılıkları (mevcut performansları, hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme stilleri ve ihtiyaçları, sosyokültürel farklılıkları vb.) göz önünde bulundurulmalıdır.

SONUÇ

Programları güncelleme sürecinde hangi işlemlerden ve aşamalardan geçildiği aşağıda sıralanmıştır.

- Farklı ülkelerin özel eğitim programları incelenmiş,
- Yurt içinde ve yurt dışında öğretim ve programlar üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmış,
- Başta Anayasamız olmak üzere ilgili mevzuat, kalkınma planları, hükümet programları, şûra kararları, siyasi partilerin programları, sivil toplum kuruluşları ve sivil araştırma kurumları tarafından hazırlanan raporlar vb. dokümanlar analiz edilmiş,
- Millî Eğitim Bakanlığı programlar ve öğretim materyalleri daire başkanlıkları tarafından öğretmen ve yöneticilerin program gereksinimleri hakkında görüşleri alınmış,
- Öğretmenlerden programların hedefleri ve yapısı hakkında görüş alınmış; bütün görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler, Bakanlığımızın ilgili birimlerinden uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınınca değerlendirilmiştir. Yapılan tespitler doğrultusunda öğretim programlarımız hazırlanmıştır.

TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASI

1. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖZEL AMAÇLARI

Türkçe Dersi Öğretim Programı, orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri sözlü iletişim, dinleme, okuma ve yazma becerileri kazanmaları, bu becerileri kullanarak, kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmeleri, etkili iletişim kurmaları, istek duyarak okuma ve yazma alışkanlığı edinmelerini sağlayacak şekilde bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. Öğrencilerin bilişsel becerilerini geliştirme, iletişim kurma, duygu ve düşüncelerini ifade etme ve bilgi edinmelerinde dilin yeri çok önemlidir. Bu bağlamda öğretim programında öğrenme alanlarındaki beceriler birbiriyle ilişkili ve bütünlük içinde ele alınmaktadır. Öğrenme alanlarının her birinde edinilen bilgi ve beceriler öğrenme sürecinde birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır.

Ayrıca öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak dil bilgisi ve yazım kuralları ile ilgili hedefler artan bir yoğunluk içinde ve aşamalı olarak yapılandırılmıştır. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri ile 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de ifade edilen Özel Eğitimin Temel İlkeleri doğrultusunda hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

1. Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak doğru kullanmalarının sağlanması,
2. Yaşamları boyunca kullanacakları temel okuma yazma becerilerini kazanmalarının sağlanması,
3. Okuma yazma sevgisi ve alışkanlığını kazanmalarının sağlanması,
4. Sözlü iletişim becerilerini kullanarak iletişim kurmalarının sağlanması,
5. Dinleme / izleme ve konuşma becerilerinin geliştirilmesi,
6. Anlama, sınıflama, sıralama, ilişki kurma, tahmin etme gibi bilişsel becerilerinin geliştirilmesi,
7. Sözcük dağarcıklarını ve anlatım becerilerinin geliştirmesi,
8. Gerçek yaşam uygulamalarında okuma ve yazma becerilerini kullanmalarının sağlanması,
9. Okuduğunu anlamaya ve yazılı ifadeye hazırlık becerilerini geliştirmesi,

10. İşlevsel okuma-yazma becerilerini günlük ve sosyal yaşamlarında kullanmalarının sağlanması,
11. Millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel, sosyal değerlerin farkına vardırılması amaçlanmıştır.

2. ÖĞRENME ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin performansını ve önkoşul becerileri göz önünde bulunduran ve öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımla hazırlanmış olup, bütün hedefler sürekli gelişme ve ilerleme gösteren bir yapı içinde ve tüm öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerini sağlayacak şekilde tasarlanmıştır.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda temel tasarım yaklaşımı belirlenirken hem öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarını temel alan öğrenci merkezli yaklaşım hem de konu öğretimini merkeze alan konu merkezli bir yaklaşım temel alınmıştır. Bu anlamda program tasarımı eklettik bir yapıya sahiptir. Yani program hem konu merkezli hem de öğrenci merkezlidir.

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere yönelik geliştirilmiş olan bu program, bireysel temelleri dikkate alarak oluşturulmuştur. Öğrenci, programın en önemli parçasıdır. Öğrenme alanları ve etkinlikler birey için seçilmiş ve düzenlenmiştir. Öğrenme yaşantıları bireyin ilerideki gereksinimleri göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Özellikle bu program, program geliştirme açısından aşağıda belirtilen bireysel temeller dikkate alınarak geliştirilmiştir.

- Her öğrencinin bir birey olarak kendine özgü olduğunu kabul eder.
- Öğrencinin kişisel mutluluğunu ve başarıya duygusunu kazandırmak için çaba gösterir.
- Öğrencinin gelecekteki hayatı için rehberdir.
- Günümüzdeki engelli bireylerden beklenen niteliklerin geliştirilmesine rehberdir.
- Öğrencinin fiziksel ve psikolojik açıdan sağlıklı bir birey olarak yetişmesini hedef almıştır.

Program geliştirme açısından bir başka önemli temel ise **psikolojik temeldir**. Özellikle son zamanlarda insanlar nasıl öğrenir?, Öğrenme ortamları nasıl düzenlenmelidir? gibi sorular eğitim programlarının psikolojik temellerini oluşturmaktadır. Anlamli bir öğrenme, öğrencilerin ön bilgilerinin kontrol edildiği, gerçek yaşamda karşılaştıkları sorunların temel alındığı, öğrencinin her zaman bilişsel, çoğunlukla devinimsel olarak da etkin olduğu öğrenme ortamlarında gerçekleşmelidir. Ayrıca bu öğrenme ortamlarının öğrenciye yeni öğrendiklerinin pekiştirilmesi için fırsatlar sunması gerekmektedir. Orta ve ağır engellilere yönelik bu program aynı zamanda **görevsel (işlevsel)** nitelik taşımaktadır. Bu anlamda programda yer verilen konular ve etkinlikler hayatta geçerli olan konulardır. Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için hazırlanmış olan Okuma-Yazma Öğretim Programı'nın felsefi temelleri, **pragmatist** felsefenin eğitime uygulanması olarak ele alınan **ilerlemecilik** eğitim felsefesiyle örtüşmektedir. Çünkü programda öğrenci gereksinimlerini merkeze alan ve öğrenci için işlevsel değeri olan bilgi, beceri ve tutumlar öğretilmektedir.

Dil öğrenimi doğrusal bir faaliyet olmadığından dil becerisinin kazandırılmasında tek bir öğrenme öğretme yaklaşımı benimsenmemeli, farklı öğretim yöntem ve teknikleri bir arada ve dengeli şekilde kullanılmalıdır. Bu bağlamda bu programda iki farklı öğrenme kuramından yararlanılmıştır. Öğretim programına temel olan **öğrenme yaklaşımları** ise sırası ile uygulamalı davranış analizi ve sosyal etkileşimci kuramdır. Uygulamalı davranış analizi, davranışçı kuramın öne sürdüğü ilkeleri kullanarak sosyal açıdan birey için anlamlı ve toplum için önemli davranışları değiştirmeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Uygulamalı davranış analizinde sosyal açıdan önemli, gözlenebilir ve ölçülebilir hedef davranışlar belirlenerek, bu davranışlarda istedik yönde değişiklik yaratmak için çalışılır. Uygulamalı davranış analizi alanında yeni beceri ve davranışlar

nışları öğretmek üzere geliştirilmiş çok sayıda yöntem bulunmaktadır. Bu programda yer alan yöntemler; Doğrudan Öğretim Yöntemi, Yanlızsız Öğretim Yöntemleri ve Etkinlik Temelli Öğretim Yöntemidir.

Sosyal etkileşim kuramına göre çocuğun gelişiminin daha bilgili ve deneyimli bir yetişkinin rehberliğinde sosyal bir ortamda gerçekleşmektedir. Diğer bir deyişle çocuklar diğer kişilerle etkileşimler kurarak öğrenir. Çocuklar ve yetişkinlerin birlikte etkileşim içinde gerçekleştirdikleri tüm etkinlikler yakınsal gelişim alanı olarak adlandırılan alanda gerçekleşir. Yakınsal gelişim alanı, çocuğun bağımsız olarak yapabileceği ile maksimum yetişkin desteği ile yapacağı arasındaki alan olarak tanımlanmakta ve öğrenme bu alan içinde gerçekleşmektedir. Hedeflenen, çocuğu yetişkin rehberliğinden bağımsız hale getirmektir. Bu amaçla yetişkin birçok destekleyici sunarak öğrencinin söz konusu becerilerde bağımsızlaşmasını sağlar. Bu yaklaşımı temel alan birçok öğretim yöntemi bulunmaktadır. Planlı Söyleşi ve Dil Deneyimi Yaklaşımı bunlardan bazılarıdır.

Tüm öğrenciler için bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda Türkçe Dersi Öğretim Programı temel alınarak BEP hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP'te yer alacak hedeflerin belirlenmesinde, öğrenme öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazırbulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri dikkate alınmalıdır. Öğrenme öğretme sürecinde mümkün olduğunca bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılmalıdır. Bu teknolojilerin kullanılması öğretim stratejilerini zenginleştirirken aynı zamanda öğrencilerin öğrenmelerini destekleyecektir.

Dersin işlenişinde ve uygulamalarda görsel iletişim araçlarına yer verilmeli; slayt, bilgisayar, televizyon, etkileşimli tahta, internet, EBA içerikleri vb. etkin olarak kullanılmalıdır. Teknolojik araç ve gereçler kullanılırken gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik göz önüne alınmalı ve internetin güvenli kullanımı konusunda gerekli uyarılar yapılmalı ve tedbirler alınmalıdır. Dijital kaynakların, özellikle internetten indirilen materyallerin kullanımında intihal yapılmamalı, etik kurallara ve telif haklarına uyulmalıdır.

3. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Öğrencilerin öğrenme alanlarındaki performanslarını belirlemek amacıyla belirli ölçme araçlarından yararlanılır. Öğretmen tarafından da geliştirilebilen bu araçlarla elde edilen veriler;

1. Öğrencilerin öğretimi hedeflenen davranışı öğrenmeye hazır olup olmadıklarını,
2. Geliştirilen öğretim programının etkililiğini,
3. Öğretimin sonlandırılma kararının verilmesini,
4. Öğretimle ne düzeyde genellenebilen davranış değişikliğinin sağlanabildiğini,
5. Öğretim sonlandıktan sonra etkisinin devam edip etmediğini (izleme) değerlendirmek amacıyla kullanılır.

Öğrencilerin programla kazandırılması hedeflenen bilgi ve becerileri ne oranda edindiğinin tespitinde kullanılan ölçme ve değerlendirme uygulamaları sürekli olmalıdır. Değerlendirme süreci birçok basamağı içermelidir. Bu basamaklar aşağıda verilmektedir.

Programın Gözden Geçirilmesi: Öğretim programını gözden geçirerek, öğrenme alanlarına göre nereden başlanacağına karar verilmelidir.

Öğretim Öncesinde Veri Toplama: Öğrenciye seçilen öğrenme alanında yer alan hedef davranışlar öğretilmeden önce değerlendirme yapılmalıdır.

Kaba Değerlendirme: Program öğrenme alanları ve hedefleri gözden geçirdikten sonra kaba değerlendirme araçları programa göre geliştirilmelidir. Kaba değerlendirme araçları olarak kontrol listeleri,

gözlemler ve görüşmelerden yararlanılabilir. Öğrencilerin defterleri incelenebilir. Bu tür ölçümler öğrencinin performansı hakkında kabaca bilgi verecek ve ayrıntılı değerlendirme için yol gösterecektir.

Ayrıntılı Değerlendirme Araçları Hazırlanması ve Uygulanması: Seçtiğiniz öğrenme alanına göre ayrıntılı değerlendirme çok çeşitli ölçme araçları veya değerlendirme süreçleri kullanılarak yapılabilir. Örneğin; ölçüt bağımlı ölçü araçları hazırlanabilir. Dil örnekleri alınabilir. İş örneği analizleri yapılabilir. Okuduğunu anlama testleri uygulanabilir. Önemli olan söz konusu öğrenme alanında en iyi şekilde ölçülebilecek ölçme aracı/araçlarını geliştirmek ve uygulamaktır. Öğretim öncesinde yapılan ayrıntılı değerlendirme öğretime nereden başlanacağına yol gösterecektir. Bu değerlendirmeden sonra amaçlar belirlenerek öğretime başlanabilir.

Öğretim Sırasında Veri Toplama: Öğrenciye seçilen öğrenme alanında yer alan hedef davranışlar öğretilirken değerlendirme yapılmalıdır. Öğretim sırasında yapılan bu değerlendirmeler öğretimin düzenlenmesinde rol oynar.

Öğretim Sonunda Veri Toplama: Öğretim sonunda öğretim öncesinde kullanılan ölçme araçları ile belirlenen hedeflere ulaşmış ulaşmadığı saptanmalıdır.

Toplanan Verilerin Kayıt Edilmesi: Öğrenci performansı sürekli kayıt edilerek öğrenci performansı kayıt altına alınmalıdır. Kayıtlar sistematik olarak tutulmalıdır.

Sonuçları Değerlendirilmesi ve Gerekli Düzenlemelerin Yapılması: Öğretim öncesi, sırası ve sonrasında yapılan tüm değerlendirmeler uygulanan öğretim konusunda yol gösterir. Öğrenci nasıl öğrenmektedir? Ne tür ipuçlarına ihtiyaç duymaktadır? En fazla desteklenmesi gereken alan nedir? Ne tür öğretimsel uyarlamalara ihtiyacı bulunmaktadır? Eğer uygun değerlendirme süreçlerine yer verildiyse, bu tür sorulara cevap verilebilecek ve birçok problemlerin üstesinden gelinebilecektir.

Bu programda değerlendirme araçları olarak informal ölçü araçlarının kullanılmalıdır. Bunların bir kısmı ölçüt bağımlı ölçü araçları ve kontrol listeleri gibi öğretmen yapımı ölçü araçlarıdır. Ayrıca programda öğrenci performansının belirlenmesinde gözlem tekniğine ve bazı beceriler için (ör, yazma becerisi) gözlemin özel bir türü olan çalışma örneği analizine yer verilmiştir. Çalışma örneği analizi; tepki ve hata analizi şeklinde yapılır. Bu programda bazı öğrenme alanlarında (yazılı ifade) hata analizi kullanılmalıdır.

4. UYGULAMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Birinci kademedeki bulunan öğrenmeye hazırlık ve erken okuryazarlık becerilerini kazanan ancak henüz ilk okuma-yazma becerilerini kazanamamış öğrencilerle bu kademedeki de Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretim Yöntemi kullanılarak ilk okuma-yazma çalışmaları yapılmalıdır.
- Çeşitli nedenlerle yazmada güçlük çeken öğrenciler için okuma çalışmaları yazma olmadan gerçekleştirilebilir.
- İlk okuma-yazma becerilerini kazanmış olan öğrenciler için okuduğunu anlama ve yazılı ifade öğrenme alanlarından hedefler çalışılmalıdır. Bu öğrenciler için İşlevsel Okuma-Yazma öğrenme alanından hedef alınmamalıdır.
- İlk kademedeki bulunan öğrenmeye hazırlık becerilerini ve erken okuryazarlık becerilerini kazanan ancak ilk okuma-yazmada etkili öğretim yapıldığı halde sesleri birleştiremeyen öğrenciler için ise bu programda İşlevsel Okuma-Yazma öğrenme alanı bulunmaktadır. Bu öğrencilerle işlevsel okuma-yazma çalışmaları yapılmalıdır. Ancak bir yandan da dik temel harflerle Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretim Yöntemi ile okuma-yazma çalışmalarına devam edilmelidir.
- Okuduğunu anlama ve yazılı ifadede hikaye, anı ve bilgi veren metin çeşitleri kullanılmıştır. Bu me-

tinleri belirli yapıları bulunmaktadır. Bu yapılar göre anlama metinleri seçilmeli ve oluşturulmalı, yazma eğitiminde ise bu yapılar çerçevesinde öğretim düzenlenmelidir.

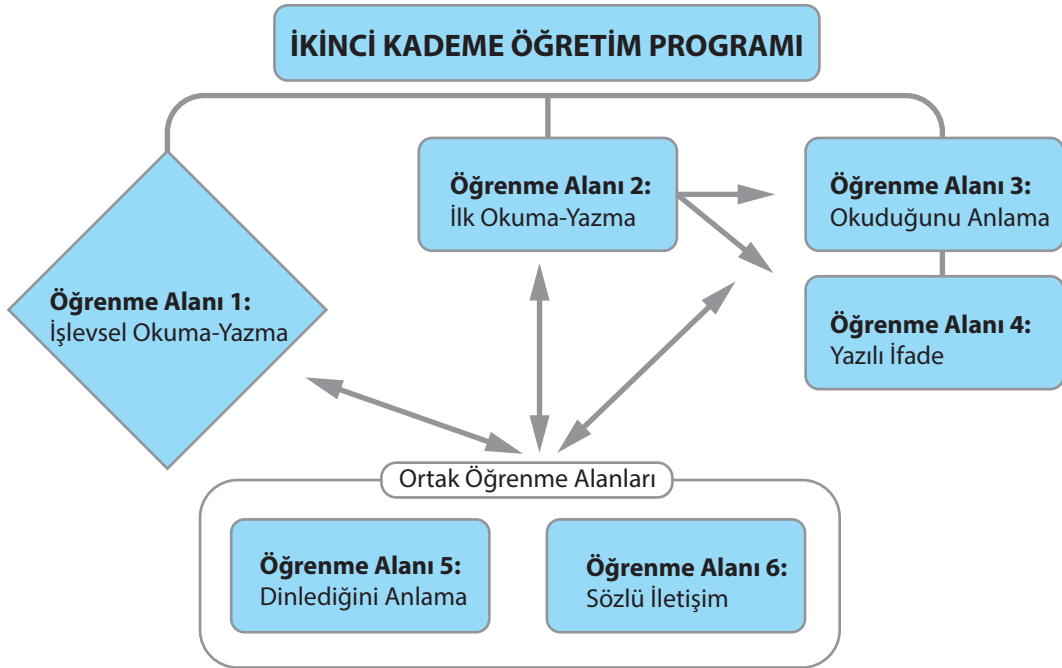
- Öğrenmeye hazırlık becerilerini kazanan ancak hem erken okuryazarlık becerilerinin sesbilgisel farkındalık hem de Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretim Yönteminin birinci aşaması olan sesleri fark etme aşamasında hedefleri kazanamayan öğrencilerin, sesleri fark etmede güçlükleri bulunuyor demektir. Bu öğrenciler için İşlevsel Okuma-Yazma öğrenme alanı bulunmaktadır. Bu öğrenme alanındaki hedefler çalışılmalıdır.
- Dinlediğini Anlama ve Sözlü İletişim bu kademedeki ortak öğrenme alanı olduğundan diğer öğrenme alanlarında yer alan hedefler öğretilirken bir yandan bu alanlardan hedefler çalışılmalıdır.
- Öğretmenler çocuğun performansına göre -bulunduğu kademeyi dikkate almayarak- diğer kademelerden hedef ve hedef davranışlar seçebilir.

TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için geliştirilen Türkçe Öğretim Programı giriş, öğretim programının uygulanması ve öğretim programının yapısı bölümlerinden oluşmaktadır.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan öğrenme alanları; İşlevsel Okuma Yazma, İlk Okuma Yazma, Okuduğunu Anlama, Yazılı İfade, Dinlediğini Anlama ve Sözlü İletişim olmak üzere altı ana başlık altında düzenlenmiştir.

1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Şekil 1. Türkçe Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanları

İşlevsel Okuma-Yazma: Bu öğrenme alanının amacı, ilk okuma-yazmayı öğrenmede zorlanan öğrencilerin günlük yaşamlarını daha bağımsız sürdürebilmeleri için gerekli olan işlevsel okuma-yazma becerilerini kazandırmaktır. İşlevsel Okuma Yazma Öğretim programı, etkililiği kanıtlanmış Edmark Reading Program temel alınarak hazırlanmıştır. Bu öğrenme alanı ile özellikle ağır ve orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere sosyal yaşamda sıklıkla kullanılan sözcüklerin okunması öğretilerek, onların günlük yaşamlarını sürdürmelerini kolaylaştırmak hedeflenmiştir. Bu bağlamda, İşlevsel Okuma Yazma öğrenme alanında bu kademede günlük yaşam ve sosyal yaşam olmak üzere iki alanda sözcük serileri oluşturulmuştur. Bu sözcük örnekleri EK-1’de verilmiştir. Bu öğrenme alanı beş aşamadan oluşmaktadır. Bunlar; sözcüğü okuma, sözcüğü görseli ile eşleme, sözcüğü yazma, sözcüğü cümle ve metin içerisinde okuma ve cümle yazmadır.

İlk Okuma-Yazma: Bu öğrenme alanında özellikle öğrencilere çözümlene ve çözümlediklerini anlama becerisinin kazandırılması hedeflenmektedir. Programda ilk okuma yazma öğretiminde Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretim Yöntemi, öğretim yöntemi olarak benimsenmiştir. Öğretilecek sesle ilgili sesbilgisel farkındalık çalışmasına ağırlık verilmiştir. Okuma becerisinin çözümlene ve anlamadan oluşan bir beceri olduğu temeline dayanarak öğrenciye çözümlene becerisi kazandırılırken, çözümlenenlerin anlamlandırılması için temel oluşturan sözcükleri, cümleleri ve metinleri anlama üzerinde de durulmuş ve bu yönde hedefler belirlenmiştir. Bu öğrenme alanı beş aşamadan oluşmaktadır. Bunlar; sesi fark etme, sesi okuma ve dik temel harflerle yazma, sesi hece ve sözcük içinde okuma-yazma, sesi cümle ve metin içinde okuma ve yazma, tanıtılan sesin bulunduğu cümle ve metinleri anlamadır. Ses esaslı ilk okuma yazma öğretim yöntemi ses grupları aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Ses Grupları

1. Grup Sesler	e, l, a, k, i, n	E, L, A, K, İ, N
2. Grup Sesler	o, m, u, t, ü, y	O, M, U, T, Ü, Y
3. Grup Sesler	ö, r, l, d, s, b	O, R, L, D, S, B
4. Grup Sesler	z, ç, g, ş, c, p	Z, Ç, G, Ş, C, P
5. Grup Sesler	h, v, ğ, f, j	H, V, Ğ, F, J

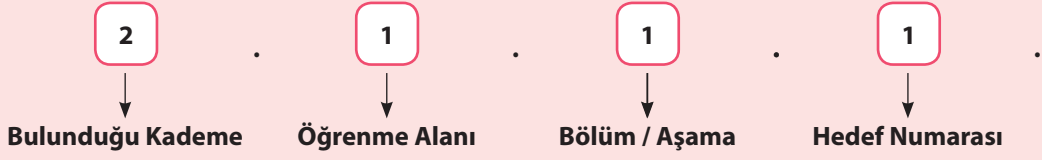
Okuduğunu Anlama: Bu öğrenme alanında öğrenciyi metin anlamaya hazırlamak amacıyla resim-yazı eşleme çalışmaları, cümle anlama becerilerinin kazandırılması hedeflenmiştir. Ayrıca çeşitli türde metinleri anlama, okumayı yaşantılarında kullanma bu öğrenme alanının hedefleri içindedir. Öğrenme alanı; okuma kurallarını uygulama, okumaya yönelik tutum, okuma gelişimi, cümle anlama, metin yapılarını tanıma, metin anlama ve gerçek yaşam uygulamaları olmak üzere yedi bölümden oluşmaktadır.

Yazılı İfade: Bu öğrenme alanında öğrenciyi yazılı ifadeye hazırlamak amacıyla cümle yazma ve tamamlama becerileri üzerinde durulmuştur. Ayrıca çeşitli türde metin yazma ve öğrencilerin öğrendikleri yazma becerisini gerçek yaşamda kullanmalarını sağlayacak hedefler de öğrenme alanında yer almaktadır. Öğrenme alanı; yazım kurallarını uygulama, dikte yoluyla yazma, yazmaya yönelik tutum, cümle oluşturma ve cümle tamamlama, cümle yazma, metin yazma ve gerçek yaşam uygulamaları olmak üzere yedi bölümden oluşmaktadır.

Dinlediğini Anlama ve Sözlü İletişim: Bu öğrenme alanları ikinci kademe programı uygulanırken tüm öğrenme alanlarına hizmet edecek şekilde tasarlanmış ortak öğrenme alanlarıdır. Bu öğrenme alanlarından öğretmenler hedefler seçerek öğrencilerin dinlediğini anlama ve sözlü iletişim becerisini geliştirebilecektir.

Dinlediğini Anlama öğrenme alanı; dinleme kurallarına uyma, betimlenen resimleri gösterme, yönergeleri yerine getirme, resimli anlatılarla ilgili sorulara cevap verme, dinledikleriyle ilgili sorulara cevap verme, dinledikleri arasındaki farkları bulma, günlük yaşantısında dinleme ve ders dinleme olmak üzere sekiz bölümden oluşmaktadır. Sözlü İletişim ise; konuşma kuralları, alıcı ve ifade edici anlam-söz dizimi, sözcük dağarcığı, olayları ve durumları anlatma ve dil bilgisi olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır.

Türkçe öğretim programında **Kademe, Öğrenme Alanı, Bölüm / Aşama, Hedef'e** ilişkin kodlamada aşağıdaki sistematik izlenmiştir.

2. HEDEFLERİN YAPISI

Bu bölümde orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programının öğrenme alanlarına göre hedef ve hedef davranış sayıları verilmiştir. Türkçe Dersi ikinci kademe programında İşlevsel Okuma Yazma öğrenme alanını alan öğrenciler için toplam 20 hedef ve 83 hedef davranış yer almaktadır. Türkçe Dersi ikinci kademe programında İlk Okuma Yazma öğrenme alanını alan öğrenciler için ise toplam 55 hedef ve 249 hedef davranış bulunmaktadır.

Tablo 2. İşlevsel Okuma Yazma Öğrenme Alanını Alan Öğrencilerin Öğretim Programında Yer Alan Hedef ve Hedef Davranış Sayıları

Öğrenme Alanları	Hedef Sayıları	Hedef Davranış Sayıları
İşlevsel Okuma Yazma	6	19
Dinlediğini Anlama	9	35
Sözlü İletişim	5	29
Toplam	20	83

Tablo 3. İlk Okuma Yazma Öğrenme Alanını Alan Öğrencileri Öğretim Programında Yer Alan, Hedef ve Hedef Davranış Sayıları

Öğrenme Alanları	Hedef Sayıları	Hedef Davranış Sayıları
İlk Okuma Yazma	8	26
Okuduğunu Anlama	18	88
Yazılı İfade	15	71
Dinlediğini Anlama	9	35
Sözlü İletişim	5	29
Toplam	55	249

Tablo 4. Hedeflerin Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı

Öğrenme Alanları	Bilişsel	Duyuşsal	Psikomotor	Toplam
İşlevsel Okuma-Yazma	4	0	2	6
İlk Okuma-Yazma	5	0	3	8
Okuduğunu Anlama	11	7	0	18
Yazılı İfade	8	3	4	15
Dinlediğini Anlama	5	4	0	9
Sözlü İletişim	4	1	0	5
Toplam	37	15	9	61

3. HEDEF, HEDEF DAVRANIŞLAR VE AÇIKLAMALAR ÖĞRENME ALANLARI İŞLEVSEL OKUMA-YAZMA

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Aşama 1 Sözcüğü Okuma	<p>1.1. Sözcüğün küçük harflerle yazılmış şeklini okur.</p> <p>1.2. Sözcüğün baş harfinin büyük harfle yazılmış şeklini okur.</p> <p>1.3. Sözcüğün büyük harflerle yazılmış şeklini okur.</p> <p>1.4. Sözcüğün farklı yazı puntosu ve karakteri ile yazılmış şeklini okur.</p> <p>1.5. Sözcüğü, yazılış benzemeyen diğer sözcükler arasından gösterir.</p> <p>1.6. Sözcüğü, yazılış benzeyen diğer sözcükler arasından gösterir.</p>	Yanlızsız Öğretim	Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı İlerleme Kayıt Çizelgesi
Açıklamalar	<p>Her bir hedef davranış için ayrı bir öğretim süreci planlanmalıdır. Öğrencinin seçilen her bir hedef sözcük için belirlenen tüm hedef davranışlarda bağımsızlığa ulaşması önemlidir.</p> <p>İşlevsel okuma-yazma becerilerinin kazandırılmasında, öğrencinin özellikleri ve hedef davranışlar dikkate alınarak etkili ve verimli olacağı düşünülen yanılsız öğretim yöntemleri tercih edilmelidir. Sözcük okuma aşaması için Sabit Bekleme Süreli Öğretim ya da Eş Zamanlı İpucu ile Öğretim yöntemlerinden biri seçilebilir.</p> <p>Öğrenci sözcüğü her doğru okuyuşunda mutlaka betimlenerek pekiştirilmelidir. Bu yaklaşım, öğrencilerin doğru şekilde okumasına ve bu okumayı devam ettirmesine yardımcı olacaktır. Sözcük okuma çalışmaları tombala vb. oyunlarla sürdürülmelidir.</p> <p>Öğretilen her 10 sözcükten sonra bu sözcüklerin birkaç kez yer aldığı sözcük listesi oluşturularak ilerlemeyi izleme değerlendirme yapılmalıdır. Yapılacak olan bu değerlendirme ile öğrenen, öğrencinin yanlış okuduğu sözcükleri belirlemeli ve bir sonraki hedef sözcüğe geçmek yerine yanlış okuduğu sözcüklerin öğretimine geri dönmelidir.</p> <p>Örnek öğretim-öğrenme süreci bölümünde 1.1. hedef davranışı için ders planı, "Ders Planı Örneği I" de yer almaktadır.</p>		

Aşama 2 Sözcüğü Görseli ile Eşleme	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
	2.1.2.1. Sözcüğü görseli ile eşler.	1.1. Farklı görseller arasından öğretilen sözcüğe ait görseli gösterir. 1.2. Görseli gösterilen sözcüğü çeşitli sözcükler arasından gösterir.	Doğrudan Öğretim Yöntemi	Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı İlerleme Kayıt Çizelgesi
Açıklamalar	<p>Bu hedef ve hedef davranışlara, öğrencinin bir önceki aşamada okumayı öğrendiği hedef sözcüğü anlamlandırması için yer verilmiştir. Bu nedenle öğretim süreçlerinde hedef sözcük için seçilen görselin öğrencinin yaşantısında karşılaşılabileceği, sözcüğü en uygun şekilde betimleyen bir görsel olmasına dikkat edilmelidir. Öğrenci sözcüğü her doğru eşleyişinde mutlaka betimlenerek pekiştirilmelidir. Sözcük ile görselini eşleme çalışmalarına daha az olumsuz örnekle başlanmalı, giderek olumsuz örnek sayısı artırılmalıdır.</p> <p>Sözcük kartları ve resimli kartlar ile yapılan öğretimlerden sonra hedef davranışlara yönelik çalışma kâğıtları hazırlanarak alıştırmaya etkinlikleri yapılmalıdır. Bu tür çalışmalar yapılırken aynı zamanda öğrencinin sözcük dağarcığını geliştirecek şekilde öğrenci ile etkileşim kurulmalıdır.</p> <p>Sözcüğü günlük yaşantısından karşılaştığı ortamlarda okuyabilmesi için öğretimlerden sonra mümkünse sınıf ortamı düzenlenerek, ortamda sözcüğü okuyup okuyamadığı gözlenmelidir. Bununla birlikte günlük yaşantısında bu sözcüklerle karşılaşabileceği yerlere geziler düzenlenebilir. Ayrıca öğrencinin öğrendiği sözcükleri gerçek ortamda okuyabilmeleri için ailelerle iş birliği kurulmalı ve onlardan bilgi alınmalıdır.</p>			

Aşama 3 Sözcüğü Yazma	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
	<p>2.1.3.1. Sözcüğü yazar.</p>	<p>1.1. Sözcük ve o sözcüğe ait görsel gösterildiğinde sözcüğü yazar. 1.2. Sözcüğe ait görsel gösterilerek, sözcük söylendiğinde yazar. 1.3. Sözcük söylendiğinde yazar.</p>	<p>Doğrudan Öğretim Yöntemi Kapat-Kopyala-Karşılaştır Stratejisi</p>	<p>Kontrol Listesi İlerleme Kayıt Çizelgesi</p>
Açıklamalar	<p>1.1. hedef davranışında öğrencilerin performansına göre daha fazla ipucu ile başlanıp bu ipuçları aşamalı olarak geri çekilmelidir. Örneğin sözcüğün üzerinden geçerek yazma, sık aralıklı kesik çizgilerle yazılmış sözcüğün çizgilerini birleştirerek yazma, seyrek aralıklı kesik çizgilerle yazılmış sözcüğün çizgilerini birleştirerek yazma şeklinde bir sıra izlenebilir.</p> <p>1.3. hedef davranışı öğrencilere; kapat-kopyala-karşılaştır stratejisi ile de söyleneni yazma becerileri kazandırılabilir. Bu strateji, programda açıklanmıştır. Öğrenci sözcüğü her doğru yazışında mutlaka betimlenerek pekiştirilmelidir. Kalem tutma ve yazma ile ilgili ciddi sıkıntıları olan öğrenciler için büyük bir kâğıda sözcüğün yazılı hali verilip, harf kartları arasından sözcükteki harfleri eşleyerek sözcüğün altına harfleri dizmesi istenmeli, sözcük tekrar okutulmalı ve öğrencinin sözcüğü bu şekilde oluşturması sağlanmalıdır.</p>			

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Sözcüğü Cümle ve Metin İçerisinde Okuma Aşama 4	2.1.4.1. Sözcüğü cümle ve metin içerisinde okur.	1.1. Cümle içinde gösterilen sözcüğü okur. 1.2. Sözcüğü metin içerisinde gösterildiğinde okur. 1.3. Öğretilen sözcük ile önceden verilen sözcüklerden oluşan cümleleri okur. 1.4. Öğretilen sözcük ile önceden verilen sözcüklerden oluşan metinleri okur.	Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı İlerleme Kayıt Çizelgesi
	2.1.4.2. Öğretilen sözcüğün bulunduğu cümle ve metin hakkında sorulan sorulara cevap verir.	2.1. Cümleleri okuduktan sonra cümle ile ilgili basit sorulara cevap verir. 2.2. Metinleri okuduktan sonra metin ile ilgili basit sorulara cevap verir.	Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı İlerleme Kayıt Çizelgesi
Açıklamalar	Sözcüğü cümle ve metin içerisinde okuma çalışmaları, öğrencinin okumayı öğrendiği sözcükleri daha iyi anlamasına yardımcı olacaktır. Ancak her öğrenciden bu hedef davranışları yapabilmesi beklenmemelidir. Öğrencinin öğrendiği sözcüklerin yer aldığı hikâyeler okunduğunda dinlemesi ve dinledikleri ile ilgili sorulara cevap vermesi de yeterlidir. Burada asıl amaç, öğrencilerin işlevsel sözcükleri anlamalarını ve kullanmalarını arttırmaktır. Bu tür çalışmalar yaparken aynı zamanda öğrencinin sözcük dağılımını geliştirecek şekilde öğrenci ile etkileşim kurulmalıdır. 1 ve 2. hedefler için öğrencinin okuduğu sözcük ve sözcükleri, cümle ve metin içinde okuyabilmeleri için yapılandırılmış öyküler kullanılmalıdır. Bu aşamada öğrencinin cümlelerin ya da metnin tamamını okuması beklenmemelidir. Bu hedef davranışın öğretilmesinin amacı, sadece öğrencinin öğrendiği sözcüğü cümle ya da metin içinde tanıması ve bağlama uygun anlamlandırmasıdır. 1.3. hedef davranışı için oluşturulan cümlelerin belli bir anlam bütünlüğüne sahip olmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca öğrencinin yaşamında yazmayı iletişim aracı olarak kullanabilmesini sağlamak için cümlelerin bu yönde oluşturulmuş cümleler olması da önemlidir.		

Aşama 5 Cümle Yazma	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Açıklamalar	<p>2.1.5.1. Cümleyi yazar.</p>	<p>1.1. Öğretilen sözcük ile önceden verilen sözcüklerden oluşan cümleleri bakarak yazar. 1.2. Öğretilen sözcük ile önceden verilen sözcüklerden oluşan cümleleri söylediğinde yazar.</p>	<p>Doğrudan Öğretim Yöntemi Kapat-Kopyala-Karşılaştır Stratejisi</p>	<p>Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı İlerleme Kayıt Çizelgesi</p>
	<p>Öğrencinin sözcükleri yazma becerisini kazanmasının ardından cümle yazma hedefi alınmalıdır. Sözcük yazmayı öğrenen öğrenci için bu aşamada sözcükler arasında uygun boşluklar bırakma, cümlelerin sonuna nokta koyma, cümleyle büyük harfle başlama gibi, cümle yazma aşaması için gerekli olan yazım kurallarına yönelik modellemeler yapılmalıdır. Öğrencinin cümleyi bakarak yazma performansına göre, öğretilen sözcük ile önceden verilen sözcüklerden oluşan cümleleri söylediğinde yazma hedef davranışı çalışılmalıdır. Bu hedef davranışın kazandırılması için Kapat-Kopyala-Karşılaştır Stratejisi kullanılmalıdır.</p>			

Aşama 1 Sesi Fark Etme	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Açıklamalar	<p>1.1. ve 1.3. hedef davranışları; eşleme ve ayırt etme becerileri ile gerçekleştirilebilir. Önce eşleme ile başlanmalıdır. Eşleme yaptırmak için iki adet tanıtılan sesle başlayan / biten sözcük ve farklı sesle başlayan / biten sözcüklerin görselleri gösterilerek, sözcüklerin söylenmesi ve aynı sesle başlayanların / bitenlerin (tanıtılan ses) gösterilmesi istenir. Ayırt etme için ise aynı sesle başlayan / biten iki sözcüğün görseli ve tanıtılan sesle başlayan / biten bir sözcük görselinden oluşan set sunulmalıdır.</p> <p>Eşleme ve ayırt etme için ayrı uygulamalar yapılacağı gibi başlayan ve biten sesler için de ayrı uygulamalar yapılmalı ve her bir uygulama için en az dört setten oluşan sözcükler ve görseller kullanılmalıdır.</p> <p>1.1. ve 1.3. hedef davranışları için yönerge, tanıtılan ses çıkarılarak " ... ile başlayanı göster!" (ayırt etme) "...ile başlayanları göster!" (eşleme) şeklinde olmalıdır. Bu hedef davranışlar öğrencinin bilişsel düzeyine göre üç görsel ya da dört görselden seçme olarak düzenlenebilir.</p> <p>1.2. ve 1.4. hedef davranışları için öğrenciye sözcükler, görselleri ile sunularak söylenir. Söylenirken öğretilecek sese vurgu yapılır. Her ne kadar ses gruplarının öğretim sırası öğretim programında belirlense de tanıtılacak seslerin sıralamasında öğrencinin çıkarabildiği sesleri göz önüne alınmalıdır.</p> <p>Örnek öğretim-öğrenme süreci bölümünde 1.1. hedef davranışı için ders planı, "Ders Planı Örneği II"de" yer almaktadır.</p>	<p>1.1. Tanıtılan sesle başlayan sözcüklerin görsellerini gösterir.</p> <p>1.2. Tanıtılan sesle başlayan sözcüklerin hangi sesle başladığını söyler.</p> <p>1.3. Tanıtılan sesle biten sözcüklerin görsellerini gösterir.</p> <p>1.4. Tanıtılan sesle biten sözcüklerin hangi sesle bittiğini söyler.</p>	Doğrudan Öğretim Yöntemi	Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
2.2.2.1. Tanıtılan sesi okur.	<p>1.1. Tanıtılan sesin küçük harfini okur.</p> <p>1.2. Tanıtılan sesin büyük harfini okur.</p> <p>1.3. Tanıtılan sesin küçük harfini diğer sesler arasından gösterir.</p> <p>1.4. Tanıtılan sesin küçük harfini sözcükler içinde gösterir.</p> <p>1.5. Tanıtılan sesin büyük harfini diğer sesler arasından gösterir.</p> <p>1.6. Tanıtılan sesin büyük harfini sözcükler içinde gösterir.</p>	Doğrudan Öğretim Yöntemi	Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı
2.2.2.2. Tanıtılan sesi dik temel harflerle yazar.	<p>2.1. Tanıtılan sesin küçük harfini modele bakarak dik temel harfle yazar.</p> <p>2.2. Tanıtılan sesin büyük harfini modele bakarak dik temel harfle yazar.</p> <p>2.3. Tanıtılan sesi söylediğinde yazar.</p>	Doğrudan Öğretim Yöntemi	Gözlem-Kontrol Listesi
Açıklamalar	<p>1. hedef ve hedef davranışları için ses tanıtılırken mutlaka tanıtılan sesi ayırıt etme aşmasında yapılanlarla ilişki kurulmalı, ayrıca tanıtılan sesi günlük yaşamda neyin çıkardığı örneklendirilmelidir.</p> <p>2. hedef ve hedef davranışları için öğrenciden yazması istenilen harfin nasıl yazıldığına model olunmalıdır. Öğrencinin harfi satır arasına düzgün yazması kadar harfin yazım yönüne ve kurallarına uygun olarak yazması da önem taşımaktadır. Bu nedenle, model olurken harfin çizimi sözcükler arasındadır. Öğrenciden defterine yazması istenilen harf, bir örnek şeklinde yazılmalıdır. Öğrencinin bu modele bakarak yazması istenmelidir.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
2.2.3.1. Tanıtılan sesi, hece ve sözcük içinde okur.	1.1. Tanıtılan ses ile oluşturulan heceleri okur. 1.2. Tanıtılan sesin bulunduğu hecelerden oluşan sözcükleri okur. 1.3. Okuduğu sözcüklerin resimlerini gösterir.	Doğrudan Öğretim Yöntemi	Kontrol Listesi
2.2.3.2. Tanıtılan sesi, hece ve sözcük içinde dik temel harflerle yazar.	2.1. Tanıtılan ses ile oluşturulan heceleri bakarak yazar. 2.2. Tanıtılan ses ile oluşturulan heceleri söylediğinde yazar. 2.3. Tanıtılan sesin bulunduğu hecelerden oluşan sözcükleri bakarak yazar. 2.4. Tanıtılan sesin bulunduğu hecelerden oluşan sözcükleri söylediğinde yazar.	Doğrudan Öğretim Yöntemi	Kontrol Listesi
Açıklamalar	<p>1.1. ve 1.2. hedef davranışları için tanıtılan ses ile önceden verilen sesler birleştirilerek mümkün olduğunca anlamlı hece ve sözcükler oluşturulmalı, okutulmalı ve yazdırılmalıdır. Heceler okunurken tanıtılan sesin uzatılarak okunması ve diğer sesle birleştirilmesi çözümlenmeyi kolaylaştırır bir stratejidir. Sözcükler okunurken ise hecelerine böl-oku-birleştir-oku aşamaları izlenmelidir.</p> <p>1.3. hedef davranışı için okunan sözcüklerin resimleri ile eşlemler, okuduğunu anlama becerisi için bir hazırlıktır.</p> <p>2.2. hedef davranışı için söylediğinde yazma, öğrencinin sesleri çözümlemesinde önemli bir aşamadır. Bu aşama atlanmamalıdır.</p>		
Aşama 3 Sesi, Hece ve Sözcük İçinde Okuma-Yazma			

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
2.2.4.1. Sesi, cümle ve metin içinde okur.	1.1. Tanıtılan sesin bulunduğu cümleleri okur. 1.2. Tanıtılan sesin bulunduğu metinleri okur.	Alıştırma Artırma	Kontrol Listesi
2.2.4.2. Sesi, cümle içinde dik temel harflerle yazar.	2.1. Tanıtılan sesin bulunduğu cümleleri bakarak yazar. 2.2. Tanıtılan sesin bulunduğu cümleleri söylendiğinde yazar.	Alıştırma Artırma	Gözlem-Kontrol Listesi
Açıklamalar	<p>Tanıtılan ses ile önceden verilen seslerin bulunduğu sözcüklerden, cümleler ve metinler oluşturulmalıdır. Cümlelerin ve metinlerin anlamlı olması için öğrencinin henüz öğrenmediği seslerden oluşan sözcükler için resim kullanılabilir.</p> <p>2.2. hedef davranışı için söylendiğinde yazma, öğrencinin sesleri çözümlemesinde önemli bir aşamadır. Bu aşama atlanmamalıdır. Bu hedef ve hedef davranışların öğretilmesi sırasında noktalama işaretlerine öğrencinin dikkati çekilmeli, hangi noktalama işareti olduğu ve ne amaçla kullanıldığı söylenmelidir.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
2.2.5.1. Tanıtılan sesin bulunduğu cümle ve metin hakkında sorulara cevap verir.	1.1. Tanıtılan sesin bulunduğu cümleleri okuduktan sonra cümle ile ilgili basit sorulara cevap verir. 1.2. Tanıtılan sesin bulunduğu metinleri okuduktan sonra metinle ilgili basit sorulara cevap verir.	Doğrudan Öğretim Yöntemi Soru-Cevap	Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı
Aşama 5 Tanıtılan Sesin Bulunduğu Cümle ve Metinleri Anlama			
Açıklamalar	Cümle anlama için soracağınız sorular, cümlelerin her bir ögesine göre hazırlanmalıdır. Metni anlatan bir resim olması ve metni okumadan önce resim hakkında konuşulması anlamayı kolaylaştırır. Sorular metinde geçen eylemler, kişiler ve nesnelere hakkında oluşturulmalı, metinde geçen bilgi birimine yönelik olmalıdır. Cümlelerin ve metinlerin anlamlı olması için öğrencinin henüz öğrenmediği seslerden oluşan sözcükler için resim kullanılabilir.		

OKUDUĞUNU ANLAMA

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
2.3.1.1. Okuma pozisyonunu ayarlar.	1.1. Okurken dik oturur. 1.2. Kitabı kendi görüş mesafesine uygun uzaklıkta tutar.	Gösterip Yaptırma Yöntemi	Gözlem-Kontrol Listesi
2.3.1.2. Okuma kurallarına uygun okur.	2.1. Gözle satır takibi yaparak okur. 2.2. Sessiz okuma kurallarına uygun olarak okur.	Alıştırma	Gözlem-Kontrol Listesi
2.3.1.3. Okuma araç-gereçlerini temiz ve düzenli kullanır.	3.1. Kitapların sayfalarını düzgün çevirir. 3.2. Kitaplarını temiz ve düzenli kullanmanın önemini fark eder. 3.3. Kitaplarının sayfalarını temiz tutar. 3.4. Kitaplarını okuduktan sonra yerine koyar.	Gösterip Yaptırma Yöntemi	Gözlem-Kontrol Listesi
<p>2.2. hedef davranışında öğrenciden dudaklarını hareket ettirmeden ve sesi duyulmayacak şekilde sessiz okuması beklenmektedir.</p> <p>3. hedef ve hedef davranışları için yapılandırılmış bir öğretim sürecinin uygulanmasına gerek yoktur. Öğrenciye okul araç-gereçlerini için temiz ve düzenli kullanması gerektiği, okul araç-gereçlerini temiz ve düzenli kullanması için neler yapması gerektiği okuma ile ilgili tüm çalışmalarda anlatılmalıdır. Ayrıca bu hedef davranışlara yönelik hikâyeler okunmalı, videolar izletilmeli ve gösterip yaptırma yöntemi kullanılmalıdır.</p>			
Bölüm 1			
Okuma Kurallarını Uygulama			
Açıklamalar			

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
<p>Bölüm 2 Okumaya Yönelik Tutum</p> <p>2.3.2.1. Öğrenci okumaya yönelik olumlu tutum gösterir.</p>	<p>1.1. Okumaya istekli olur. 1.2. İletişim amaçlı okur. 1.3. Bilgi edinmek için okur. 1.4. Okumaktan hoşlanır.</p>	<p>Dil Deneyimi Yaklaşımı</p>	<p>Gözlem</p>
<p>Açıklamalar</p>	<p>1. hedef ve hedef davranışları için yapılandırılmış bir öğretim sürecinin uygulanmasına gerek yoktur. Bu hedef davranışları kazandırmak için kitaplar okunmalı, okuma saatleri düzenlenmeli, çeşitli konularda (ör. kırtasiyede aldıklarımız, hayvanat bahçesinde gördüklerimiz, ailem ve ben, doğum gününde yaptıklarım vb.) resim ve yazıdan oluşan kitaplar öğrenci ile birlikte hazırlanarak okutulmalıdır.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
2.3.3.1. Metni doğru ve akıcı olarak sesli okur.	<p>1.1. Metinde yer alan sözcükleri doğru okur.</p> <p>1.2. Hecelemeden okur.</p> <p>1.3. Akıcı okur.</p>	<p>Model Okuma - Tekrarlı Okuma</p> <p>Model Okuma - Tekrarlı Okuma - Hata Düzeltme</p>	Okuma Kayıt Çizelgesi
2.3.3.2. Metni vurgu ve tonlama yaparak sesli okur.	<p>2.1. İşitilebilir bir ses tonuyla okur.</p> <p>2.2. Virgül ve noktada duraklamalar yapar.</p> <p>2.3. Noktalama işaretlerine uygun vurgu ve tonlama yaparak okur.</p> <p>2.4. Anlamlara uygun vurgu ve tonlama yaparak okur.</p>	Model Okuma	Kontrol Listesi
Bölüm 3 Okuma Gelişimi			
Açıklamalar	<p>Hecelemeden okumak, seslerin ve hecelerin üzerinde durmadan okumaktır. Akıcı okumanın ise doğru okuma, okuma hızı ve vurgu ve tonlamalı okuma olmak üzere üç bileşeni bulunmaktadır. Hecelemeden ve doğru okuyan öğrenciler için akıcı okuma ve vurgu ve tonlamalı okuma da hedeflenebilir. Doğru ve hecelemeden okuma hedef davranışlarında, performans belirlemek için birim, "dakikada okunan sözcük sayısı" olmalıdır. Hecelemeden okunan doğru sözcük sayısını belirlemek için birim, "tüm metinde hecelemeden okunan sözcük sayısı" olmalıdır.</p>		

Bölüm 4 Cümle Anlama	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Açıklamalar		<p>1.1. Okuduğu cümleler ile bu cümlelere ait olan resimleri gösterir.</p> <p>1.2. Okuduğu cümle hakkında sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>1.3. Sıralı olarak verilen ve sıralı bir olayı anlatan her biri bir ya da iki cümlelik cümle kartını okuyarak uygun olay kartı ile eşler.</p> <p>1.4. Bir varlığın bir ya da iki özelliğini tanımlayan bir cümleyi okuyarak ait olduğu resmi çeşitli varlık resimleri arasından gösterir.</p> <p>1.5. Belli bir uygulamaya sırasını takip eden etkinlikleri anlatan her biri bir ya da iki cümlelik cümle kartlarını okuyarak uygun resimle eşler.</p> <p>1.6. Listeleme cümlesinde yer alan sözcükleri uygun resimle eşler.</p> <p>1.7. Sıralı olarak verilen neden ve sonuç anlatan cümleleri okuyarak cümleleri doğru sırada resimleyen resim ile eşler.</p> <p>1.8. Sıralı olarak verilen problemi, problemin çözümü ve sonucunu anlatan her biri bir ya da iki cümlelik cümle kartlarını okuyarak uygun resim ile eşler.</p>	Doğrudan Öğretim Yöntemi Soru-Cevap	Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı
		Bu hedef davranışlar için önce resim hakkında konuşulmalı, daha sonra öğrenciye cümle okutulmalı, ardından cümle ile resim eşlenmelidir.		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Bölüm 5 Metin Yapılarını Tanıma	<p>1.1. Bir öyküyü anlatan cümleleri öykü yapısına göre sıraya dizer.</p> <p>1.2. Sıralı bir olayı anlatan cümleleri olay sırasına göre sıraya dizer.</p> <p>1.3. Bir varlığın / yerin vb. özelliklerini tanımlayan cümleleri sıraya dizer.</p> <p>1.4. İki varlığın / yerin vb. benzer ve farklı yönlerini anlatan cümleleri benzerlik ve farklılık olarak gruplar.</p> <p>1.5. Belirli bir uygulamaya sırası olan etkinlikleri anlatan cümleleri uygulamaya sırasına göre sıraya dizer.</p> <p>1.6. Problem, çözüm ve sonuç anlatan cümleleri problem, çözüm ve sonuç sırasına göre sıraya dizer.</p>	Metin Yapısı Öğretimi	Kontrol Listesi
Açıklamalar	İlk olarak, öğrenciden karışık sırada verilen öykü / sıralı olay resimli kartlarını sıraya dizmesi istenmelidir. İkinci olarak, resimlerle ilgili cümleler karışık sırada verilirken, öğrenciden cümleleri okuyup resimlerle eşlemesi istenmelidir. Üçüncü olarak, resimler kaldırılarak, öğrenciden cümleleri sıraya dizmesi istenmeli ve son olarak cümleleri şematik düzenleyiciye yerleştirilmesi istenmelidir. Böylece öğrenci resimlerden yararlanarak yapı hakkında fikir edinecek, cümlelerle eşleyerek bunları yapıya uygun sıraya dizecek, son olarak da yapıyı görselleştiren şemaya yerleştirerek yapıyı bütün olarak görebilecektir.		

Bölüm 6 Metin Anlama	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
	<p>2.3.6.1. Çeşitli türde yazılmış metinleri okuduktan sonra bilgi birimleri ile ilgili sorulara cevap verir.</p>	<p>1.1. Bir öyküyü okuduktan sonra öykü öğeleri ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.2. Okuduğu bir metnin konusu ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.3. Bir anıyı okuduktan sonra anı öğeleri ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.4. Bir şiiri okuduktan sonra şiir ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.5. Okuduğu bir şiirin ana duygusu ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.6. Okuduğu bir metindeki kahramanların fiziksel ve kişisel özellikleri ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.7. Okuduğu bir metinde işlenen olay karşısında kahramanın duyguları ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.8. Sıralı bir olayı anlatan metni okuduktan sonra sıralanan olaylarla ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.9. Tanımlama metnini okuduktan sonra tanımlanan varlığın / yerin özellikleri ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.10. Sıralı bir etkinliği içeren bir metni okuduktan sonra sıralanan aşamalarla ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.11. Karşılaştırma metnini okuduktan sonra karşılaştırılan öğelerin benzerlik ve farklılıkları ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.12. Listeleme metnini okuduktan sonra listelenen öğelerle ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.13. Neden-sonuç metnini okuduktan sonra neden ve sonuçlar ile ilgili sorulara cevap verir.</p> <p>1.14. Güncel bir problemi anlatan bir metni okuduktan sonra problem, çözüm ve sonuç ile ilgili sorulara cevap verir.</p>	<p>Metin Yapısı Öğretimi</p>	<p>Okuduğunu Anlama Ölçü Aracı</p>
	<p>2.3.6.2. Çeşitli türde yazılmış metinleri okuduktan sonra anlatır.</p>	<p>2.1. Bir öyküyü okuduktan sonra olay sırasına göre anlatır.</p> <p>2.2. Bir anıyı okuduktan sonra olay sırasına göre anlatır.</p> <p>2.3. Sıralı bir olayı içeren bir metni okuduktan sonra olay sırasına göre anlatır.</p> <p>2.4. Tanımlama metnini okuduktan sonra tanımlanan özelliklerini anlatır.</p> <p>2.5. Sıralı bir etkinliği içeren bir metni okuduktan sonra etkinlik sırasına göre anlatır.</p> <p>2.6. Karşılaştırma metnini okuduktan sonra karşılaştırılan öğelerin benzerlik ve farklılıklarını anlatır.</p> <p>2.7. Listeleme metnini okuduktan sonra listelenen öğeleri anlatır.</p> <p>2.8. Neden-sonuç metnini okuduktan sonra neden ve sonuçları anlatır.</p> <p>2.9. Güncel bir problemi anlatan metni okuduktan sonra problem, çözüm ve sonuç öğelerini anlatır.</p>	<p>Kümülatif Tekrar Stratejisi</p>	<p>Okuduğunu Anlatma Kontrol Listesi</p>
Açıklamalar	<p>1. hedef ve hedef davranışları için metin yapısı öğretiminde çeşitli etkinlikler yapılabilir. Örneğin metin öğelerini, ilgili şematik düzenleyiciye yerleştirilebilir, metin parçalarına ayrılarak birleştirilebilir, metin öğelerinin altı kırmızı kalemle çizilebilir. Bu etkinliklerin her biri birkaç kez farklı içerikte ancak aynı yapıda metinlerle yapılmalıdır.</p> <p>2. hedef ve hedef davranışları için metin kümülatif olarak anlatılırken öğrenciye önce metnin birinci kısmı okutulmalı ve anlatılmalı ve anlatılmalı, daha sonra ikinci kısmı okutulmalı ve anlatılmalı, daha sonra diğer kısım okutulmadan önce bir ve ikinci kısmı öğrenciden birlikte anlatması istenmelidir. Bu şekilde bütün metin anlatılana kadar devam edilmelidir. Metinlerin uzunluğu öğrencinin düzeyine uygun olmalı, bölünerek anlatılacak kısma da aynı şekilde öğrenci düzeyine ve metnin yapısına göre karar verilmelidir. Örnek öğretim-öğrenme süreci bölümünde 1.14. hedef davranışı için ders planı, "Ders Planı Örneği III"te" yer almaktadır.</p>			

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
2.3.7.1. Okul yaşamında okuma becerisini kullanır.	<p>1.1. Yer ve oda isimlerini okuyarak okulda gitmek istediği yeri bulur.</p> <p>1.2. Ev için verilen okuma ödevlerini yapar.</p> <p>1.3. Yazılı ödev yönergelerine uygun olarak verilen ödevlerini yapar.</p> <p>1.4. Haftalık ders programına uygun olarak ders hazırlığı yapar.</p> <p>1.5. Dersle uygun olan ders kitabını seçer.</p> <p>1.6. Okulda bulunan yazılı uyarı tabelalarındaki uyarılara uygun davranır.</p>	Doğrudan Öğretim Yöntemi Görev Analizi Kendini İzleme	Gözlem-Kontrol Listesi
2.3.7.2. Okuma alışkanlığı kazanır.	<p>2.1. İlgili alanlarına uygun metinleri, kitapları okur.</p> <p>2.2. İlgili alanlarına uygun internet sayfalarındaki yazıları okur.</p>	----	Okuma İzleme Listesi
2.3.7.3. Bilgi edinmek amacıyla okuma becerisini kullanır.	<p>3.1. Bir şema, grafik ya da tabloda verilen bilgileri okuyarak sorulara cevap verir.</p> <p>3.2. Bilgisayar, tablet, cep telefonu vb. teknolojik araçlardaki ekran yazılarını okuyarak dosya ya da uygulamayı açar.</p>	Doğrudan Öğretim Yöntemi Soru-Cevap	Kontrol Listesi
2.3.7.4. İletişim ve haberleşme amacıyla okuma becerisini kullanır.	<p>4.1. Bilgisayar, tablet ve cep telefonundan elektronik postalarını okuyarak haberleşir.</p> <p>4.2. Cep telefonundan mesajlarını okuyarak haberleşir.</p> <p>4.3. Bilgi ya da hatırlatma amacıyla yazılan kısa notları okuyarak iletişim kurar.</p> <p>4.4. Kısaltmaları bulunan yazılı adresleri okur.</p> <p>4.5. Telefon numaralarını okur.</p>	Doğrudan Öğretim Yöntemi Soru-Cevap	Kontrol Listesi
2.3.7.5. Günlük yaşamında okuma becerisini kullanır.	<p>5.1. Hazırlanan bir alışveriş listesine uygun olarak alışveriş yapar.</p> <p>5.2. Ürünlerin üretim ve son kullanma tarihlerini okuyarak alışveriş yapar.</p> <p>5.3. Yazılı yönergelere uygun olarak fiziksel aktivite yapar.</p> <p>5.4. Faturalardaki bilgileri okuyarak ödeme yapar.</p>	Etkinlik Temelli Öğretim	Gözlem-Kontrol Listesi

Bölüm 7
Gerçek Yaşam Uygulamaları

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
2.3.7.6. Sosyal yaşantısında okuma becerisini kullanır.	<p>6.1. Bir oyunu, kurallarını okuyarak oynar.</p> <p>6.2. Çevredeki bilgi afişi ve tabelalarda yer alan yazılara uygun davranır.</p> <p>6.3. Restoran, pastane, kafe vb. yerlerde menüleri okuyarak yiyecek-içecek siparişi eder.</p> <p>6.4. Sinema, tiyatro, konser gibi etkinlik biletlerindeki bilgileri okuyarak etkinliğe katılır.</p> <p>6.5. Ulaşım araçları üzerindeki yazıları okuyarak istenen yere gider.</p>	Etkinlik Temelli Öğretim	Gözlem-Kontrol Listesi
2.3.7.7. Zamanını yönetmek için okuma becerisini kullanır.	<p>7.1. Haftalık ders programına uygun olarak ders araç-gereçlerini sınıfa getirir.</p> <p>7.2. Takvim ve saati okuyarak okula ve derse zamanında gelir.</p> <p>7.3. Günlük ve haftalık planlama yapar.</p> <p>7.4. Belirli gün ve haftaları takvimden takip eder.</p> <p>7.5. Günlük yaşantısında başlama ve bitiş süresi verilen zaman çizelgelerine uygun davranır.</p>	Görev Analizi Kendini İzleme-Takvim Çalışması	Gözlem-Kontrol Listesi
2.3.7.8. Sağlık ve güvenliğini korumak için okuma becerisini kullanır.	<p>8.1. Güvenlik ile ilgili uyarı yazı ve işaretlerine uygun davranır.</p> <p>8.2. Sağlıkla ilgili uyarı yazı ve işaretlerine uygun davranır.</p> <p>8.3. Sıralı olarak verilen yazılı yönergeleri uygulayarak ev aletlerini çalıştırır.</p>	Doğrudan Öğretim Yöntemi Etkinlik Temelli Öğretim	Gözlem-Kontrol Listesi
Bölüm 7 Gerçek Yaşam Uygulamaları	<p>Yazı ve işaretleri okuma hedef davranışları; doğrudan öğretim yöntemi ile sınıfta öğretilmeli, daha sonra dramatisasyonla bu yazı ve işaretleri gördüğünde nasıl davranacağı uygulatılmalıdır. Öğrencinin öğrendiği gerçek yaşam uygulamalarını yaşantısında kullanabilmesi için hedef davranışlar öğretildikten sonra öğrenciyi gerçek çevreye götürerek genelleme yapmaları için aileler yönlendirilmelidir.</p> <p>1.2., 1.3., 1.4., 1.5., 7.1., 7.2., 7.3., 7.4. birer kişisel organizasyon hedefleridir. Bu nedenle bu becerileri kazandırmak için önce aşamalar görev analizi ile sıralanmalı, daha sonra kişisel organizasyonda kullanılan kendini izleme çizelgeleri, ajanda defteri hazırlama, günlük / haftalık / aylık takvimler oluşturma gibi organizasyonu sağlayan destekleyici çizelgelerden yararlanılarak bu beceriler kazandırılmalıdır.</p> <p>4.1. gibi hedef davranışların çalışlabilmesi için öğrencinin bu araç-gereçleri kullanmayı bilmesini gerekir.</p>		
Açıklamalar			

YAZILI İFADE

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
2.4.1.1. Yazma pozisyonunu ayarlar.	1.1. Yazarken defterine doğru eğilerek rahat yazabileceği şekilde oturur. 1.2. Defteri kendi görüş ve yazma mesafesine uygun uzaklıkta tutar.	Gösterip Yaptırma Yöntemi	Gözlem-Kontrol Listesi
2.4.1.2. Düzenli yazar.	2.1. Satır takibi yaparak yazar. 2.2. Sözcükler arasında uygun boşluk bırakarak yazar. 2.3. Harfler arasında uygun boşluk bırakarak yazar. 2.4. Cümleler arasında uygun boşluk bırakarak yazar.	Doğrudan Öğretim Yöntemi Kendini İzleme	Yazı Örneği Analizi
2.4.1.3. Cümle ve metin yazarken yazım kurallarına uyar.	3.1. Cümleye büyük harfle başlar. 3.2. Cümle sonuna nokta koyar. 3.3. Cümle sonundaki noktadan sonra cümleye büyük harfle başlar. 3.4. Soru cümlelerinin sonuna soru işareti koyar. 3.5. Soru işaretinden sonra cümleye büyük harfle başlar. 3.6. Özel isimlerin baş harflerini büyük harfle yazar. 3.7. Özel isme gelen ekleri kesme işareti kullanarak ayrı yazar. 3.8. Birbiri ardınca sıralanan eş görevli sözcükler ve sözcük gruplarının arasına virgül koyar. 3.9. Duygu ve seslenme ifadelerinde ünlem işareti kullanır. 3.10. Satır sonuna sığmayan sözcükler için kesme işareti kullanır. 3.11. Yazı içinde geçen saat, tarih ve sıra bildiren sayılarda nokta kullanır.	Doğrudan Öğretim Yöntemi Kendini İzleme	Yazı Örneği Analizi
2.4.1.4. Yazı araç-gereçlerini temiz ve düzenli kullanır.	4.1. Yazı araç-gereçlerini temiz ve düzenli kullanmanın önemini fark eder. 4.2. Yazı araç-gereçlerini çalışma sonunda yerine koyar. 4.3. Defterlerini düzgün kullanır.	Gösterip Yaptırma Yöntemi	Gözlem-Kontrol Listesi
Bölüm 1 Yazım Kurallarını Uygulama			
Açıklamalar	4. hedef ve hedef davranışlar için yapılandırılmış bir öğretim sürecinin uygulanmasına gerek yoktur. Öğrenciye yazı araç-gereçlerini niçin temiz kullanması gerektiği, yazı araç-gereçlerini temiz ve düzenli kullanması için neler yapılması gerektiği yazma ile ilgili tüm çalışmalarda anlatılmalıdır. Ayrıca bu hedef davranışlara yönelik hikâyeler okunmalı, videolar izletilmeli ve gösterip yaptırma yöntemi kullanılmalıdır.		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
<p>Bölüm 2 Dikte Yoluyla Yazma</p> <p>2.4.2.1. Bir metin yazdırılırken söylenen sözcükleri doğru ve akıcı olarak yazar.</p>	<p>1.1. Bir metin yazdırılırken söylenen sözcükleri doğru olarak yazar. 1.2. Bir metin yazdırılırken söylenen sözcükleri akıcı yazar.</p>	<p>Kapat- Kopyala- Karşılaştır Stratejisi Hedef Koyma</p>	<p>Hata Analizi Yazma Kayıt Çizelgesi</p>
Açıklamalar	<p>Doğru ve akıcı yazma için puanlama yaparken, belirli bir birim seçmeniz, öğrenci gelişimini izlemeniz açısından önemlidir. Doğru yazma için sözcük sayısı (ör. söylenen 15 sözcükte yazdığı doğru sözcük sayısı) seçilmelidir. Akıcı yazma için ise süre seçilmelidir (bir dakikada yazılan sözcük sayısı).</p> <p>Öğretim tekniklerinde önerilen, Kopyala-Karşılaştır stratejisi şu şekilde uygulanır: a) öğrenci sözcüğe bakar, b) sözcüğü kapatır, c) sözcüğü yazar, d) sözcüğü açar ve örnekle karşılaştırır, e) eğer doğruysa pekiştirilir, değilse birkaç kez sözcüğe bakarak yazar ve yeniden aynı süreci dener.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
<p>Bölüm 3 Yazmaya Yönelik Tutum</p> <p>2.4.3.1. Yazmaya yönelik olumlu tutum gösterir.</p>	<p>1.1. Yazmaya istekli olur. 1.2. Yazıyı iletişim amaçlı kullanır. 1.3. Yazmayı bilgi edinmek ve bilgi vermek için kullanır.</p>	<p>Dil Deneyimi Yaklaşımı</p>	<p>Gözlem</p>
<p>Açıklamalar</p>	<p>1. hedef ve hedef davranışları için yapılandırılmış bir öğretim sürecinin uygulanmasına gerek yoktur. Bu hedef davranışları kazandırmak için kitaplar hazırlanmalı, çeşitli konularda (ör. kırtasiyede aldıklarımız, hayvanat bahçesinde gördüklerimiz, ailem ve ben, doğum gününde yaptıklarım vb.) resim ve yazıdan oluşan kitaplar öğrenci ile birlikte hazırlanmalıdır.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
2.4.4.1. Kurallı ve anlamlı cümleler oluşturur.	1.1. Verilen sözcüklerden kurallı ve anlamlı cümle oluşturur. 1.2. Cümleleri kurallı ve anlamlı cümleler olacak şekilde düzeltir.	Doğrudan Öğretim Yöntemi	Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı
2.4.4.2. Çeşitli konularda ve yapılarında yazılmış, yarım bırakılan cümleleri tamamlar.	2.1. Çeşitli konularda ve yapılarında yazılmış cümlelerde boş bırakılan yere uygun olan sözcüğü, bakarak yazar. 2.2. Çeşitli konularda ve yapılarında yazılmış cümlelerde boşluklara uygun sözcüğü yazar. 2.3. Çeşitli konularda ve yapılarında yazılmış, yarım bırakılan cümleleri tamamlar.	Doğrudan Öğretim Yöntemi	Boşluk Doldurma Testi
Bölüm 4 Cümle Oluşturma ve Cümle Tamamlama			
Açıklamalar	<p>1.1. hedef davranışı için örnek; çiçek - Ali - topluyor.</p> <p>1.2. hedef davranışı için yanlış oluşturulmuş örnek cümleler: "kedinin süt içti" ya da "içti kedi süt".</p> <p>2.1. hedef davranışı için öğrenciden çeşitli konularda ve yapılarında yazılmış cümlelerde boşluklara resmi ve yazılı formu olan / sadece yazılı formu olan sözcükler arasından uygun sözcüğü seçip yazması istenir.</p> <p>2.2. hedef davranışı için öğrencinin bildiği bir şarkıda eksik bırakılan nakaratları, tekrarlı olarak bakılan bir resimli kitaptan oluşturulan metinde eksik bırakılan diyalogları, bir günde yaptıklarını içeren cümlelerde boşluklara uygun sözcükleri yazması istenebilir. Cümlede boş bırakılan yerler, kullanım sıklığı yüksek olan çeşitli türde sözcükler için olmalı; sadece isim, eylem değil, niteleme, yer bildirme, tekrar bildirme, işaret bildirme gibi sözcük türlerini de içermelidir.</p> <p>2.3. hedef davranışı için bağlaçlı cümle tamamlama da çalışılmalıdır. Örneğin "Ömer okula giderken çok korkmuştu çünkü.....". "Tuvaletler çok kirliydi bunun için"</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Bölüm 5 Cümle Yazma	<p>2.4.5.1. Verilen resimlerle ilgili cümleler yazar.</p> <p>2.4.5.2. Kim, ne yapıyor, nerede, ne zaman, neden gibi sorulara cevap vererek, verilen cümleyi genişleterek yazar.</p>	<p>1.1. Eylem ya da bir olay içeren resimli kart verildiğinde, olayı ya da eylemi anlatan basit kurallı cümle yazar.</p> <p>1.2. Sıralı bir olay içeren resimli kartlar verildiğinde, her bir kartı anlatan bir ya da iki cümle yazar.</p> <p>1.3. Belli bir uygulama sırasını takip eden etkinlikleri anlatan resimli kartlar verildiğinde, her bir kartı anlatan bir ya da iki cümle yazar.</p> <p>1.4. Basit tek olaylı bir öykü içeren resimli kartlar verildiğinde, her bir kartı anlatan bir ya da iki cümle yazar.</p> <p>1.5. Bir yer / varlık vb. resimli kart verildiğinde resimde verilen yer / varlık vb. özelliklerini basit cümlelerle yazar.</p> <p>1.6. Sıralı olarak verilen neden ve sonuç anlatan resimli kartlar verildiğinde her bir kartı anlatan bir ya da iki cümle yazar.</p> <p>1.7. Problem çözüm ve sonucu anlatan resimli kartlar verildiğinde, her bir kartı anlatan bir ya da iki cümle yazar.</p>	Kontrol Listesi
Açıklamalar	<p>1. hedef için öncelikle bir resmin gösterilerek üzerinde konuşulması, daha sonra öğrenciden resmi anlatan bir cümle yazmasını istenmesi ve cümlelerin öğrenci ile birlikte etkileşimli diyaloglara yer verilerek düzeltilmesi gerekmektedir.</p> <p>1.1: den 1.8'e kadar olan hedef davranışlar için cümle örnekleri sırası ile aşağıda yer almaktadır:</p> <p>1.1. "Elif çiçek topluyor." "Kedi köpeği kovalıyor."</p> <p>1.2. Özlem çiçekleri topladı. Vazoya su doldurdu. Çiçekleri vazoya koydu</p> <p>1.3. Ekmek ortadan kesilir. İçine yağ sürülür. İçine peynir konur.</p> <p>1.4. Zeynep okuldan geldi. Masanın üzerindeki kurabiyeleri gördü. Zeynep bütün kurabiyeleri yedi. Zeynep'in karnı ağrıdı.</p> <p>1.5. (inek resmi verilir). İnek ot yer. İnek bize süt verir.</p> <p>1.6. Ali çok acıkmıştı. Ali bütün kurabiyeleri bitirdi.</p> <p>1.7. Sevgi elini kesti. Yara bandı yapıştırdı. Eli artık kanamıyor.</p> <p>2.1. ve 2.2. hedeflerinde söz dizimsel olgunluğu artırmak için cümle birleştirme tekniği kullanılmalıdır. Bu teknik öğrencilerin çekirdek cümleleri etkili şekilde kullanmalarına, tekrar yazmalarına, bu cümleleri anlamalarına, gözden geçirmelerine ve geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Çekirdek cümleler verilirken genişletilebilecek cümle olmasına dikkat edilmelidir.</p>	Cümle Birleştirme	Ortalama Cümle Uzunluğu

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Bölüm 6 Metin Yazma	<p>1.1. Tanımlama metni yazar.</p> <p>1.2. Anısını yazar.</p> <p>1.3. Günlük yazar.</p> <p>1.4. Basit bir öykü yazar.</p> <p>1.5. Belli bir uygulama sırasını takip eden etkinlikleri anlatan sıralama metni yazar.</p> <p>1.6. Karşılaştırma metni yazar.</p> <p>1.7. Listeleme metni yazar</p> <p>1.8. Bir olayın oluş sırasını anlatan sıralama metni yazar.</p> <p>1.9. Problem çözüm metni yazar.</p> <p>1.10. Okuduğu bir metni kendi cümleleri ile yazar.</p> <p>1.11. Yazdığı metne uygun bir başlık yazar.</p>	Metin Yapısı Öğretimi+ Yazma Öğretimi Aşamalarının Doğrudan Öğretim Yöntemi ile Öğretimi	Metin Ögeleri Kontrol Listesi Yazılan Sözcük Sayısı Kayıt Çizelgesi
Açıklamalar	Yazma öğretimine, metin yapısı öğretimi ile başlanmalıdır. Yazma aşamaları ise planlama-taslak oluşturma-kontrol etme-düzeltilme, paylaşma ve kitap oluşturmadan oluşur. Daha detaylı açıklama özel öğretim yöntemleri kısmında sunulmuştur. Konu seçiminde öğrencinin günlük yaşantısına uygun konuların seçimine dikkat edilmelidir. Örneğin tanımsal bir metin yazdırmak istenirse sevdiği bir hayvanı, kişiyi, yeri tanıtan bir yazı yazması; problem çözüm metni yazması istenirse arkadaş kavgası, ödevi evde unutma gibi konular verilebilir.		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
2.4.7.1. Yazıyı okula bilgi edinmek ve bilgi vermek için kullanır.	1.1. Ödevlerini tahtadan defterine kaydeder. 1.2. Arama motoruna anahtar sözcük yazarak arama yapar. 1.3. Kısa cevaplı soruların cevaplarını yazar. 1.4. Bir şema, tabloda vb. istenen bilgileri yazar. 1.5. Çeşitli konularda duyuru panosu hazırlar. 1.6. Okulda uyması gereken kuralları ve sorumlulukları yazar. 1.7. Haber panosu hazırlar.	Doğrudan Öğretim Yöntemi Etkinlik Temelli Öğretim	Kontrol Listesi
2.4.7.2. Sosyal yaşantısında ihtiyaç duyduğu formları doldurur.	2.1. Kişisel bilgilerini doldurur. 2.2. Aile bilgilerini doldurur. 2.3. Sağlık hizmetleri formlarını doldurur. 2.4. İmza atar.	Doğrudan Öğretim Yöntemi	Kontrol Listesi
2.4.7.3. Yazıyı haberleşme aracı olarak kullanır.	3.1. Klavye, dokümatik ekran gibi araçlarla yazar. 3.2. Elektronik posta yazar. 3.3. Telefon mesajları yazar. 3.4. Telefon elektronik posta ve kartlara kutlama mesajı yazar. 3.5. Arkadaşlarına anlık mesajlar yazar. 3.6. Bilgi vermek amacıyla mesajlar yazar. 3.7. Adrese ulaşmak için yol tarifini yazar.	Doğrudan Öğretim Yöntemi Etkinlik Temelli Öğretim	Kontrol Listesi
2.4.7.4. Yazıyı kendini düzenlemek için kullanır.	4.1. Yapacaklarını içeren haftalık çizelge hazırlar. 4.2. Alışveriş listesi hazırlar. 4.3. Yapacaklarını hatırlatıcılar listesine yazar.	Doğrudan Öğretim Yöntemi Etkinlik Temelli Öğretim	Kontrol Listesi
<p>Bölüm 7 Gerçek Yaşam Uygulamaları</p>			
Açıklamalar	<p>Öğrencinin öğrendiği gerçek yaşam uygulamalarını yaşantısında kullanabilmesi ve genelleyebilmesi için aileler yönlendirilmelidir. Bu bölüme ait hedefler, yazma grup çalışmaları / bireysel grup çalışmaları ile etkinlik temelli öğretim uygulanarak gerçekleştirilmelidir. Çıkan ürünler sınıfla paylaşılmalı, bazı hedefler için formlar doldurduktan sonra öğrencilerin gerçek ortama genelleyebilmeleri için dramatizasyon yapılmalıdır. Dijital uygulamalar (ör. akıllı tahta, tablet vb.) ile de genelleme çalışmaları yapılabilir.</p>		

DİNLEDİĞİNİ ANLAMA

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
<p>Hedef</p> <p>2.5.1.1. Dinleme kurallarına uyar.</p>	<p>Hedef Davranışlar</p> <p>1.1. Konuşan kişiyi sessizce dinler. 1.2. Dinleme sırasında konuşan kişi ile göz teması kurar. 1.3. Konuşan kişinin söylediklerine dikkatini verir. 1.4. Konuşan kişinin söylediklerine dikkatini sürdürür.</p>	<p>Doğrudan Öğretimle Kural Öğretimi Video Model Kendini İzleme</p>	<p>Gözlem-Kontrol Listesi</p>
<p>Bölüm 1 Dinleme Kurallarına Uyma</p>	<p>Dinleme kurallarına yönelik hedef davranışların öğretiminde, kurallara doğrudan öğretim ile model olunabileceği gibi, video model de kullanılabilir. Hedef davranışların kalıcılığını sağlamak ve süresini artırmak için öğrencinin doğru şekilde sergilediği hedef davranışların pekiştirilmesi önemlidir. Bu noktada öğrenci için uygun ve etkili pekiştirme seçilmeli ve öğrencinin uygun dinleme davranışları betimlenerek pekiştirilmelidir.</p> <p>1.3. hedef davranışının kazandırılmasında kendini izleme stratejisi kullanılabilir. Bu strateji uygulanırken, önce öğrencinin dikkatini verme süresi belirlenir. Bu süreyi artırmak için amaç konur. Öğrenciye "dikkatimi veriyorum" ve "dikkatimi vermiyorum" şeklinde hazırlanmış iki sütundan oluşan bir çizelge verilir. Dikkatini verme ve vermeme durumları tanımlanır. 10 ile 90 saniye arasında farklı aralıklarda uyarı sesi verilerek, o sırada öğrenciden dikkatini veriyorsa "dikkatimi veriyorum", vermiyorsa "dikkatimi vermiyorum" sütununa işaretleme yapması istenir. %80 oranında "dikkatimi veriyorum" işaretlendiğinde, öğrenciye önceden seçtiği ödül verilir. Bu uygulama, hedeflenen süre boyunca dikkatini sürdürdüğünde sona erdirilir.</p>		
<p>Açıklamalar</p>			

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
<p>Bölüm 2 Betimlenen Resimleri Gösterme</p> <p>2.5.2.1. Betimlenen nesne, eylem ve olay resmini gösterir.</p>	<p>1.1. Betimlenen nesne resmini gösterir. 1.2. Betimlenen eylem resmini gösterir. 1.3. Betimlenen olay resmini gösterir.</p>	Planlı Söyleşi	Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı
Açıklamalar	Tüm hedef davranışlarda betimlenen resim ile olumsuz örnek olarak seçilen resimlerdeki ortak öğeleri birbirine benzeştirerek beceriyi zoraştırabilirsiniz.		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
2.5.3.1. Günlük rutin içinde verilen yönergeleri yerine getirir.	1.1. Günlük rutin içinde kendisine verilen yönergeleri yerine getirir. 1.2. Günlük rutin içinde gruba verilen yönergeleri yerine getirir.	Gözlem-Kontrol Listesi	Kontrol Listesi
2.5.3.2. Dinleme ve takip becerileri gerektiren yönergeleri söylediği sıra ile yerine getirir.	2.1. Psikomotor becerileri içeren yönergeleri söylediği sıra ile yerine getirir. 2.2. Dinleme ve takip becerileri gerektiren yönergeleri söylediği sıra ile yazarak, boyayarak, çizerek, işaretleyerek vb. yerine getirir.	Kontrol Listesi	Kontrol Listesi
Bölüm 3 Yönergeleri Yerine Getirme	Tüm hedef davranışlar için yönergelerin bir kez verilmesine dikkat edilmelidir. Eğer öğrenciler yapamıyorsa ya yönergeler basitleştirilmeli ya da bir önceki aşmaya dönülmelidir. 2.1. hedef davranışı için seçilen yönergelerde öğrencinin bildiği kavramların kullanılmasına özen gösterilmelidir (ör. iki adım sağa gitti! Sonra sol kolunu havaya kaldırdı! Asker gibi yürü!). Yönerge cümlelerindeki sözcük sayısı ve yönerge sayısı öğrencilerin performanslarına göre belirlenmelidir. 2.2. hedef davranışında öğrenciye yazma, boyama, çizme, işaretleme vb. becerileri içeren yönergeler verilmelidir. Seçilen yönergelerde öğrencinin bildiği kavramların kullanılmasına özen gösterilmelidir (ör. önündeki kâğıttaki sol üst köşede bulunan karenin içine x işareti koy).		
Açıklamalar	Örnek öğretme-öğrenme süreci bölümünde 2.2. hedef davranışı için ders planı, "Ders Planı Örneği IV"te" yer almaktadır.		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Resimli Anlatılarla İlgili Sorulara Cevap Verme Bölüm 4	<p>1.1. Dinlediği bir öykü ile ilgili sorulara sorulara cevap verir.</p> <p>1.2. Dinlediği sıralı bir olayla ilgili sorulara sorulara cevap verir.</p> <p>1.3. Tanımlanan bir varlığın özelliklerini dinledikten sonra sorulara sorulara cevap verir.</p> <p>1.4. Dinlediği bir anı ile ilgili sorulara sorulara cevap verir.</p> <p>1.5. Problem, çözüm ve sonuçtan oluşan bir olayı dinledikten sonra sorulara sorulara cevap verir.</p> <p>1.6. Karşılaştırılan iki ögenin özelliklerini dinledikten sonra sorulara sorulara cevap verir.</p> <p>1.7. Nedenleri ve sonuçları olan bir sorunu dinledikten sonra sorulara sorulara cevap verir.</p>	Planlı Söyleşi Soru-Cevap	Kontrol Listesi
Açıklamalar	<p>Tüm hedef davranışlar için resimler ya da resimli kitaplar kullanılmalıdır. Planlı söyleşi yapılırken; önce resimlerle birlikte söz konusu anlatılar öğretmen tarafından yapılmalı, öğrencilerin dil ve anlatımları / ifadeleri genişletmeli ve öğrencinin konuşması desteklenmelidir. Daha sonra öğrencinin önünden resimler kaldırılmadan sorular yöneltilmelidir. İfade edici dil becerileri olmayan öğrencilerden sorulara resimden göstererek cevap vermesi istenmelidir.</p> <p>1.2. hedef davranışında anlatılan sıralı olayın bir şeyin yapıldığını, hazırlanışını içeren en fazla 5 aşamalı bir olay olmasına dikkat edilmelidir.</p> <p>1.3. ve 1.6. hedef davranışlarında tanımlanan şey; bir yer, bir hayvan veya bir meslek olabilir (ör. orman, aslan, doktor)</p> <p>1.5., 1.6. ve 1.7. hedef davranışları için öğrencinin günlük yaşantısında yer alan güncel olaylar olmalıdır (ör. kardeş geçimsizliği)</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Bölüm 5 Dinledikleriyle İlgili Sorulara Cevap Verme	<p>1.1. Dinlediği bir öykü ile ilgili sorulan 5N 1K sorularına cevap verir.</p> <p>1.2. Dinlediği sıralı bir olay ile ilgili sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>1.3. Tanımlanan bir varlığın özelliklerini dinledikten sonra sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>1.4. Dinlediği bir anı ile ilgili sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>1.5. Problem, çözüm ve sonuçtan oluşan bir olayı dinledikten sonra sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>1.6. Karşılaştırılan iki öğenin özelliklerini dinledikten sonra sorulan sorulara cevap verir.</p> <p>1.7. Nedenleri ve sonuçları olan bir sorunu dinledikten sonra sorulan sorulara cevap verir.</p>	Doğrudan Öğretim Yöntemi Soru-Cevap	Kontrol Listesi
Açıklamalar	<p>Tüm hedef davranışlar için önce öğretmen şematik düzenleyici kullanarak anlatılacak bilgi birimi öğelerini (ör. nerede, ne zaman, kim, problem vb.) uygun şematik düzenleyiciye yerleştirmelidir. Metin okunurken şemaya, metin öğelerini görselleyen resimler yerleştirilir. Arkasından metin tekrar öğrencilere dinletilir. Öğrencilerin sorulara cevap vermesi istenir. Bu öğretim her hedef davranış için birkaç metin örneği ile tekrar edilir.</p> <p>1.2. hedef davranışı için bir şeyin yapılışını, hazırlanışını içeren en fazla 5 aşamalı bir olay olmalıdır (ör. tost yapımı).</p> <p>1.3. ve 1.6. hedef davranışları için tanımlanan şey; bir yer, bir hayvan, bir meslek olabilir (ör. orman, aslan ya da doktor).</p> <p>1.5. ve 1.7. hedef davranışı için öğrencinin günlük yaşantısında yer alan güncel olaylar olmalıdır (ör. tuvaletlerin kirliliğinin önlenmesi).</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
2.5.6.1. Dinlediği cümle ve metinler arasında farkları söyler.	1.1. Dinlediği iki cümle arasındaki farkları söyler. 1.2. Dinlediği iki kısa metin arasındaki farkları söyler.	Etkinlik Temelli Öğretim	Kontrol Listesi
Bölüm 6 Dinledikleri Arasındaki Farkları Bulma			
Açıklamalar	<p>1.1. hedef davranışı için iki cümle arasında bir fark belirlenmelidir (ör. Marketten üç kilo elma aldım. Marketten üç kilo armut aldım).</p> <p>1.2. hedef davranışı için metinlerde bulunan karakterler, eylemler, özellikler vb. öğeler farklılaştırılabilir. Öğrenci performansına göre farklılık sayısı düzenlenmelidir.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Bölüm 7 Günlük Yaşantısında Dinleme	<p>2.5.7.1. Günlük yaşantısında izledikleri ve dinlediklerine uygun tepki verir.</p> <p>1.1. Dinlediği bir anonsta verilen bilgileri söyler. 1.2. Dinlediği bir anonsta verilen yönergeleri yerine getirir. 1.3. İzlediği film ile ilgili sorulan sorulara cevap verir. 1.4. Dinlediği sesli bir mesaj ile ilgili sorulan sorulara cevap verir. 1.5. İzlediği bir TV programı ile ilgili sorulan sorulara cevap verir.</p>	<p>Planlı Söyleşi Etkinlik Temelli Öğretim Soru-Cevap</p>	Kontrol Listesi
Açıklamalar	<p>1.1. ve 1.2. hedef davranışları için okul anonsları seçilebilir. 1.3. hedef davranışı için derste konuyla ilgili gösterilen kısa bir film olabilir. 1.5. hedef davranışı için televizyon programı olarak hava durumu, bir televizyon haberi seçilebilir.</p>		

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Bölüm 8 Ders Dinleme	<p>Hedef</p> <p>2.5.8.1. Dersi aktif olarak dinler.</p> <p>Hedef Davranışlar</p> <p>1.1. Sözel vurgulara dikkat ederek vurgulanan bilgilere yönelik sorulara sorulara cevap verir.</p> <p>1.2. Bir dizi halinde sunulan fikirleri kendi ifadeleriyle anlatır.</p> <p>1.3. Sunulan bilginin yapısına yönelik ipuçlarını takip ederek bilgiyi yapıya uygun biçimde anlatır.</p>	<p>Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri</p> <p>Etkili Öğretim Ögelerini Kullanarak Sunum Yapma Soru-Cevap Kümülatif Anlatma</p>	<p>Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları</p> <p>Kontrol Listesi</p>
Açıklamalar	<p>Dersi aktif olarak dinlemeye yönelik hedef davranışların kazanılması için öğretmen, ders anlatımını da hedef davranışlarda yer alan öğelere (amacı açıklama, sunu planını açıklama, derse güdüleme, aktif katılımı sağlama, sunulan amaç ile yeni sunulacak amaç arasında bağ kurma vb.) göre yapılandırmalıdır. Dersi aktif olarak dinleme becerisi için sınıf içerisindeki fiziki ortam düzenlemelerine, dersin bir format çerçevesinde sunumuna dikkat edilmelidir.</p>		

SÖZLÜ İLETİŞİM

Bölüm 1 Konuşma Kuralları	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
	2.6.1.1. Konuşma kurallarına uyar.	1.1. Konuşan kişiyi sessizce dinler. 1.2. Konuşma sırasında konuşan kişi ile göz teması kurar. 1.3. Konuşmak için sırasını bekler. 1.4. Konuşurken sesini uygun kullanır.	Doğrudan Öğretimle Kural Öğretimi Video Model	Gözlem
Açıklamalar	Konuşma kurallarına yönelik hedef davranışların öğretiminde kurallara model olunmalıdır. Hedef davranışların kalıcılığını sağlamak ve süresini artırmak için öğrencinin doğru şekilde sergilediği hedef davranışların pekiştirilmesi önemlidir. Bu noktada öğrenci için en uygun ve etkili pekiştirici seçilmelidir.			

Bölüm 2 Alıcı ve İfade Edici Anlam-Söz Dizimi	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
	<p>2.6.2.1. Cümlelerin anlamlarını ve söz dizimlerini ayırt eder.</p>	<p>1.1. Söylenen cümle ile ilişkili resmi gösterir. 1.2. Söylenen cümleler arasında birbirine yakın anlamlı cümleleri söyler. 1.3. Söylenen cümleleri tekrar eder. 1.4. Eksik bırakılan cümlelerin devamını söyler. 1.5. Söylenen, söz dizimi hatası olan cümleyi düzelterek söyler. 1.6. Söylenen, anlam hatası olan cümleyi düzelterek söyler. 1.7. Söylenen cümleleri birleştirerek yeni oluşan cümleyi söyler. 1.8. Söylenen sözcüklerden cümle oluşturarak söyler.</p>	<p>Planlı Söyleşi Doğrudan Öğretim Yöntemi</p>	<p>Kontrol Listeleri Ölçüt Bağımlı Ölçü Araçları</p>
Açıklamalar	<p>Bu bölümde Türkçenin söz dizimsel ve anlamsal yapısının fark ettirilmesi amaçlanmaktadır. Bu hedef davranışların hem dil hem de okuma ve yazma becerilerine katkısı bulunmaktadır. Hedef davranışları öğrencinin konuşma dili yetkinliğini artırmak amacıyla öğretmeyi hedefliyorsanız planlı söyleşiler, cümle yapılarını fark ettirmek için öğretim düzenliyorsanız doğrudan öğretim uygun olacaktır.</p> <p>Bu hedef davranışların erken dönemde öğrencilere kazandırılması, öğrencinin dili doğru ifade etmesine ve anlamasına katkıda bulunur. Özellikle söz dizimsel hataları bulunan ya da kısa cümlelerle konuşan öğrencilerde hem söylenen cümleleri birleştirme hem de söylenen cümleyi tekrar etme hedef davranışlarının öğretimi önemlidir. İlk okuma-yazma öğrenen öğrenciler için bu hedef davranışları gerçekleştirmeleri, okuduğunu anlama ve özellikle yazılı ifade için önem kazanmaktadır.</p> <p>1.7. hedef davranışı için bağlaçlarla birleştirilebilecek iki cümle söylenmelidir (ör. Ali yere düştü. Dizi yara oldu. Sonra Ali yere düştüğü için dizi yara oldu).</p>			

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
<p>Bölüm 3</p> <p>Sözcük Dağarcığı</p> <p>2.6.3.1. Sözcük dağarcığını geliştirir.</p>	<p>1.1. Günlük rutinlerde kullanılan sözcükleri uygun bağlamlarda kullanır.</p> <p>1.2. Yeni sözcükleri uygun bağlamlarda kullanır.</p> <p>1.3. Söylenen sözcüklerin anlam kategorisini söyler.</p> <p>1.4. Verilen sözcüğün eş anlamlısını söyler.</p> <p>1.5. Verilen sözcüğün zıt anlamlısı söyler.</p>	<p>Etkinlik Temelli Öğretim</p> <p>Doğrudan Öğretim Yöntemi ile Kavram Öğretimi</p>	<p>Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı</p> <p>Dil Örneği Alma Kontrol Listesi</p>
<p>Açıklamalar</p>	<p>1.1. hedef davranışını kazandırmak için günlük rutinler sırasında kullanılan sözcüklerin listesini oluşturulabilir. Günlük rutinler tekrarlı bağlamlar olduğu için öğrencinin bu sözcükleri tekrarlı olarak duymasını ve dolayısıyla öğrenmesini kolaylaştırır. Ayrıca resimli bir kitabı tekrarlı olarak bakılarak da birçok sözcüğü kazanması sağlanabilir.</p> <p>1.2. hedef davranışı için, yeni sözcükleri öğrenci birçok derste duyabilir. Bu sözcüklerin kazandırılması için sözcük anlamlarının öğretimi gerekmektedir. Örneğin ilk okuma-yazmada öğrencinin bilmediği bir sözcük oluşturularak okutulduğunda, bu sözcüğün anlamını öğretmek amacıyla resmi ya da gerçek nesne gösterilebilir.</p> <p>1.3. hedef davranışında, sözcüklerin anlam kategorisini öğretmek için kavram öğretimi yapılmalıdır. Böylece kategoride yer alan öğeleri diğer öğelerden ayırması ve kategoriye isimlendirmesi söz konusu olabilir. Ayrıca bu hedef davranışın öğretiminin ardından öğrencilerin belli bir kategoriye ait olmayan sözcüğü belirlemesine yönelik etkinlikler yaptırılmalıdır.</p>		

Bölüm 4 Olayları ve Durumları Anlatma	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
	<p>2.6.4.1. Resimlerle gösterilen farklı türdeki olayları ve durumları anlatır.</p>	<p>1.1. Resimleri gösterilen bir öyküyü anlatır. 1.2. Resimleri gösterilen sıralı bir olayı anlatır. 1.3. Resmi gösterilen bir varlığı tanımlar. 1.4. Resmi gösterilen belli bir uygulama sırasını takip eden etkinlikleri anlatır. 1.5. Resimleri gösterilen bir problem, çözüm ve sonuçtan oluşan bir olayı anlatır. 1.6. Resimleri gösterilen iki öğeyi karşılaştırarak anlatır. 1.7. Resimleri gösterilen bir sorunun nedenlerini ve sonucunu anlatır.</p>	<p>Planlı Söyleşi Kümülatif Tekrar Stratejisi Tekrar Anlatma</p>	<p>Kontrol Listesi</p>
Açıklamalar	<p>Bu hedef davranışlar gruba ya da bireysel olarak; planlı söyleşiler, kümülatif tekrar ve tekrar anlatma birlikte kullanılarak öğretilebilir. Planlı söyleşilerde öğrenciye resim gösterilerek belirli sorularla resim hakkında konuşması istenmeli, verdiği cevaplar düzelterek ya da genişletilerek dönüt verilmelidir. Her bir resimden sonra öğrenciden resmi anlatması, ikinci resme geldiğinde birinci ve ikinci resimde gördüklerini anlatması şeklinde kümülatif tekrar, planlı söyleşi ile birlikte kullanılabilir. Daha sonra da resimler ortamdan kaldırılarak tekrar anlatma tekniği kullanılmalıdır.</p> <p>1.2. ile 1.7. arasındaki hedef davranışları için, olay ya da varlık kartlarının; öğrencinin günlük yaşantısından seçilen olay resimleri ve günlük yaşantısında karşılaştığı kişi, nesne, hayvan gibi varlık resimlerinin olmasına özen gösterilmelidir. Örneğin 1.6. hedef davranış için bir bahçe ve sokak resmi, 1.7. hedef davranış için ekmeğe israfı ile ilgili olarak gereğinden fazla ekmeğe alan bir çocuk resmi-bayatlamış ekmeğe resimleri ve ekmeğe alan bir çocuk resmi kullanılabilir.</p> <p>Örnek öğretme-öğrenme süreci bölümünde 1.3. hedef davranışı için ders planı, "Ders Planı Örneği V"te yer almaktadır.</p>			

Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
<p>Bölüm 5 Dil Bilgisi</p> <p>2.6.5.1. Yazılı bir cümlede özel isim, cins isim, sıfat, tekil ve çoğul isimlerin altını çizzer.</p>	<p>1.1. Yazılı bir cümlede özel isimlerin altını çizzer.</p> <p>1.2. Yazılı bir cümlede cins isimlerin altını çizzer.</p> <p>1.3. Yazılı bir cümlede sıfatların altını çizzer.</p> <p>1.4. Yazılı bir cümlede tekil isimlerin altını çizzer.</p> <p>1.5. Yazılı bir cümlede çoğul isimlerin altını çizzer.</p>	<p>Doğrudan Öğretim Yöntemi</p>	<p>Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı</p>
<p>Açıklamalar</p> <p>1.3. hedef davranışı için tüm sıfat çeşitlerini hedeflemekten ziyade nitelene sıfatları için öğretim yapılmalıdır. Öğretimde kullanılacak cümlelerin, öğrenciye belirli yaşantılar vererek (resim gösterilerek, bir anısını anlattırarak vb.) kendi cümlelerinden seçilmesi önerilir.</p>			

ÖRNEK ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ

DERS PLANI ÖRNEĞİ - I

BÖLÜM-1	
Dersin Adı : Türkçe Öğrenme Alanı : İşlevsel Okuma-Yazma	Aşama 1: Sözcük Okuma Kademe : 2 Önerilen Süre : 15-20 dk.
BÖLÜM-2	
Hedef	2.1.1.1. Sözcüğü okur.
Hedef Davranışlar	1.1. Sözcüğün küçük harflerle yazılmış şeklini okur.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Yanlışsız Öğretim Yöntemi: Sabit Bekleme Süreli Öğretim
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Küçük harflerle yazılmış (süt), baş harfi büyük harfle yazılmış (Süt), tamamı büyük harfle yazılmış (SÜT) sözcük kartları ile farklı yazı puntosu ve karakteri ile süt yazılmış sözcük kartları
Ortam Düzenlemeleri	Ortam; ses, koku ve başka dikkat dağıtıcı uyaranlardan arındırılır. Isı ve ışık ayarlanır. Öğrencinin fiziksel ihtiyaçları giderilir. Öğretmen ve öğrenci masada karşılıklı oturur.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Hedef sözcüğün (süt) sıkça tekrarlandığı bir hikaye okunabilir. Hedef sözcük ile ilgili yaşantısından sorular sorulabilir.
Güdüleme	Öğrenci ve öğretmen masada yan yana oturur. Öğretmenin çalışma sırasında kullanacağı öğretim setleri sağındaki küçük bir sehpa koyulur. Öğretmen, "Bugün seninle sözcük okuma çalışması yapacağız. Sen bu çalışma sonunda yeni bir sözcüğü daha okumayı öğrenmiş olacaksın, sen okumaktan hoşlanıyorsun değil mi? Yeni bir sözcük daha öğrenmek ister misin?" denerek öğrencinin çalışmaya istekli hale gelmesi sağlanır.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Öğretmen ders sırasında çocuğun uyması gereken kuralları söyleyerek derse başlar. "Çalışmamız sırasında senden uymanı istediğim bazı kurallar var: 'Bak!' dediğimde bakacaksın, 'Oku!' dediğimde okuyacaksın, 'Dur ve beni izle!' dediğimde durup beni izleyeceksin. Bu kurallara uyarınca çalışmamızın sonunda kazanacaksın." diyerek öğrenci için etkili olduğu bilinen pekiştirici ve kuralları açıklar. Daha sonra öğrenciye öğretimde kullanacağı araç gereçleri göstererek "Bak, bunlar da çalışmamız sırasında kullanacağımız araç-gereçlerimiz." der. Araç-gereçlerin tanıtımı yapıldıktan sonra "Hazırsan çalışmamıza başlayalım, hazır mısın?" (dikkat işareti) der ve öğrenciden sözel ifade ya da jest ve mimiklerle verilecek bir cevap bekler. Öğrenci hazır olduğunu söyler ya da bu anlamda başını sallarsa öğrenciye, "Aferin, çok güzel. O zaman çalışmamıza başlayalım." diyerek öğretime başlar.
Uygulama	Ana Yönerge: "Oku!" Öğrenci için Belirlenen Uygun İpucu: Model olma SIFIR SANİYE BEKLEME SÜRELİ ÖĞRETİM PLANI Birinci Öğretim Süreci: Öğretmen masanın üzerine "süt" yazan sözcük kartını koyar. Daha sonra sözcük kartını işaret ederek "Buna bak!" der. Öğrencinin dikkatini sözcük kartına çektikten sonra "Oku!" ana yönergesini verir. Öğrencinin tepki vermesine izin vermeden "Dur ve beni izle!" der. Becerinin ilk basamağı için uygun ipucunu sunar. "Evet, bak, ben okuyorum 'süt' " der. Sonra öğrenciye " Şimdi sen de oku!" der. Öğrenci; a) Doğru tepki verdiğinde "Aferin, çok güzel okudun, burada, 'süt' yazıyor." der. b) Yanlış tepkiye yöneldiğinde öğretmen, öğrenciye "Dur, bekle ve beni izle!" der ve hemen ardından uygun ipucunu tekrar sunar. "süt" derken oldukça yavaş ve belirgin bir şekilde söylemeye dikkat eder." Daha sonra sözcük kartını işaret ederek "Şimdi sen oku!" der. Öğrenci doğru tepki verdiğinde "Aferin, çok güzel okudun, burada 'süt' yazıyor." der. c) Hiçbir şey yapmadan beklediğinde öğretmen, öğrencinin tepki vermemesini görmezden gelerek tekrar uygun ipucunu sunar, "süt" derken oldukça yavaş ve belirgin bir şekilde söylemeye dikkat eder. Daha sonra sözcük kartını işaret ederek "Şimdi sen de oku!" der. Öğrenci doğru tepki verdiğinde "Aferin, çok güzel okudun, burada 'süt' yazıyor." der. Öğretmen, öğrenciye çalışmanın sona erdiğini söyler. "Bugün seninle sözcük okuma çalışması yaptık, süt sözcüğünü okuduk." diyerek hedef davranışı özetler. Öğrencinin uyduğu kuralları söyler ve gerekli ödüllendirmeyi yapar.

Uygulama	<p>İkinci Öğretim Süreci: Ortam, araç-gereçler, kurallar ve öğretim süreci birinci öğretim süreciyle aynıdır.</p> <p>DÖRT SANİYE BEKLEME SÜRELİ ÖĞRETİM PLANI</p> <p>Ön koşul: Öğrencinin bekleme becerisine sahip olmasıdır. Öğrenci için belirlenen uygun ipucu: Model olma</p> <p>Öğretim Süreci Öğretmen sözcük kartını işaret ederek "Buna bak!" der. Öğrencinin dikkatini sözcük kartına çektikten sonra "Oku!" ana yönergesini verir. Hemen ardından içinden "1001, 1002, 1003, 1004" diye dört saniye sayarak öğrencinin okumasını bekler.</p> <p>Öğrenci;</p> <p>a) Bu dört saniye içinde okursa, "Aferin, çok güzel okudun, burada 'süt' yazıyor." der. b) Bu dört saniye içinde, yanlış tepkiye yönelirse yani süt yerine yumurta ya da su gibi başka bir sözcük söylerse, öğretmen, "Dur, beklemen gerekiyor." der, 4 saniyenin bitmesini bekler ve uygun ipucunu sunar. Öğretmen "süt" derken oldukça yavaş ve belirgin bir şekilde söylemeye dikkat eder. Daha sonra sözcük kartını işaret ederek "Şimdi sen de oku!" der. c) Bu dört saniye içinde hiç tepki vermezse, uygulamacı, dördüncü saniye bitince uygun ipucunu sunar. Öğretmen "süt" derken oldukça yavaş ve belirgin bir şekilde söylemeye dikkat eder. Daha sonra sözcük kartını işaret ederek "Şimdi sen de oku!" der. c1) İpucu verildikten sonra yine yanlış tepkiye yönelir ya da hiç tepki vermezse uygulamacı bir kez daha uygun ipucunu sunar. "Şimdi tekrar beni izle, sonra sen okuyacaksın." der. Öğretmen "süt" derken oldukça yavaş ve belirgin bir şekilde söylemeye dikkat eder. Daha sonra sözcük kartını işaret ederek "Şimdi sen de oku!" der.</p>
-----------------	--

BÖLÜM-4

Ölçme ve Değerlendirme:

Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı ile değerlendirme yapılır.

Öğretimden sonra öğrencide;

- Akıcılık çalışmaları için öğrencinin edinim düzeyinde okuma becerisini gerçekleştirdiği "...." süreden daha az olarak belirlenen sürede okuması istenir. Öğrenciye belli aralıklarla süt sözcük kartı gösterilip, okuması istenerek akıcılık kazandırılır.
- Kalıcılık çalışmaları için öğretimden belirli bir süre sonra (2-3 hafta) öğrenciden okuması istenebilir. Öğrenci bu değerlendirmede öğretimden belli bir zaman geçtikten sonra süt sözcüğünü, gösterildiğinde okuyarak gerçekleştirir.
- Genelleme çalışmaları için farklı ortamlarda ve farklı kişilerde öğrencinin hedef sözcüğü okuması istenir. Öğrenci bu değerlendirmede süt sözcüğünü farklı bir ortamda ve farklı kişilere okuyarak gerçekleştirir.

Sözcük ile o sözcüğe ait görseli eşleme hedefi kalıcılığa, sözcüğü karşılaştığı ortamlarda okuma hedefi ise genellemeye hizmet etmektedir.

Aşağıda belirtilen hedef davranışlar için de aynı öğretim süreçleri uygulanır.

- 1.2. Öğretilen sözcüğün baş harfinin büyük harfle yazılmış şeklini okur.
- 1.3. Öğretilen sözcüğün büyük harflerle yazılmış şeklini okur.
- 1.4. Öğretilen sözcüğün farklı yazı puntosu ve karakteri ile yazılmış şeklini okur.

DERS PLANI ÖRNEĞİ - II

BÖLÜM-1	
Dersin Adı : Türkçe Öğrenme Alanı : İlk Okuma-Yazma	Aşama 1: Sesi Fark Etme Kademe : 2 Önerilen Süre : 15 dk.
BÖLÜM-2	
Hedef	2.2.1.1. Tanıtılan sesi ayırt eder.
Hedef Davranışlar	1.1. Tanıtılan sesle başlayan sözcüklerin görsellerini gösterir.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Doğrudan Öğretim Yöntemi
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	"t" sesi ile başlayan ve başlamayan sözcüklerin görselleri; <ul style="list-style-type: none">• top / diş - taç - kol• tarak / tavuk - sinek - havuç• misket / tavşan - tasma - mantar• cüzdan / terlik - mendil - timsah
Ortam Düzenlemeleri	Ortam; ses, koku ve başka dikkat dağıtıcı uyaranlardan arındırılır. Isı ve ışık ayarlanır. Öğretmen ve öğrenci masada karşılıklı oturur. Öğretmenin çalışma sırasında kullanılacağı materyaller, öğrencinin hareket alanında olmayacak şekilde, odanın bir köşesinde hazır bulundurulur.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Öğrenciye "t" sesi ile ilgili şarkılar dinletilebilir, "t" sesi ile ilgili kısa bir öykü anlatabilir veya "t" sesi ile ilgili tekerlemeler okunabilir.
Güdüleme	Öğretmen, öğrenciye araç-gereçleri göstererek "Bugün seninle 't' sesi ile başlayan sözcükleri bulma' çalışması yapacağız. Önce ben sana t sesi ile başlayan ve başlamayan resimler göstereceğim, birlikte bu resimlerde neler olduğunu söyleyeceğiz. Daha sonra ben t sesi ile başlayanları göstermeni isteyeceğim. T sesi ile başlayanları bulmak için beni dikkatli bir şekilde dinlemesin. T sesi ile başlayanları gösterebilirsen yakında bu sesi yazmayı ve okumayı öğrenebileceksin." der.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	"Çalışmamız sırasında senden uymanı istediğim bazı kurallar var: 'Bak!' dediğimde bakacaksın, 'Dinle!' dediğimde sessiz bir şekilde yüzüme bakarak beni dinleyeceksin, 'Göster!' dediğimde göstereceksin. Bu kurallara uyarсан çalışmamızın sonunda... kazanacaksın." diyerek öğrenci için etkili olduğu bilinen pekiştireci ve kuralları açıklar. Daha sonra öğrenciye "Hazırsan çalışmamıza başlayalım, hazır mısın?" der ve öğrenciden sözel ifade ya da jest ve mimiklerle verilecek bir yanıt bekler. Öğrenci hazır olduğunu söyler ya da bu anlamda başını sallarsa öğrenciye, "Aferin, çok güzel. O zaman çalışmamıza başlayalım." diyerek öğretim sürecine başlar.
Uygulama	Öğretmen t sesi ile başlayan ve başlamayan bir ya da iki heceli sözcüklerin resimlerini gösterip, t sesine vurgu yaparak söyler. Daha sonra öğrenci ile birlikte söyler (ör. top-diş-taç-kol). Öğrenciden T sesi ile başlayan sözcüklerin resimlerini göstermesi istenir. Gösterirse pekiştirilir, göstermezse öğretmen sözcükleri vurgulu şekilde söyleyerek öğretimi tekrar eder. Öğrenci göstermezse öğretmen t sesi ile başlayanları göstererek t sesini vurgular, diğer örneklerdeki isimleri söyleyerek "t sesi ile başlamıyor." der. Öğrenci birinci öğretim setinde doğru tepki verinceye kadar bu işlem tekrar edilir. Öğrenciden birinci sette doğru tepki alınınca diğer üç öğretim seti ile öğretime devam edilir.
BÖLÜM-4	
Ölçme ve Değerlendirme: Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı ile değerlendirme yapılır. Değerlendirme Materyalleri: <ul style="list-style-type: none">• taş- raf-diş- tas• halı- toka - tava- kapı• lamba- toprak-radyo tuzluk• tilki- limon- fener-torba Öğrenci ve öğretmen masada karşılıklı oturur. Öğretmen, öğrenciye araç-gereçleri gösterir, gerekirse kuralları hatırlatır. Araçların tanıtımı bittikten sonra öğretmen, öğrenciye "Hazırsan çalışmamıza başlayalım, hazır mısın?" der. Öğrenci hazır olduğunu söyler ya da bu anlamda başını sallarsa öğrenciye, "Aferin, çok güzel. O zaman çalışmamıza başlayalım." diyerek değerlendirme sürecine başlar. Birinci değerlendirme setindeki materyalleri masaya dizer ve "Buna bak!" yönergesiyle nesnelere tek tek gösterir ve isimlerini söyler. Daha sonra "T sesi ile başlayan sözcüklerin resimlerini göster!" yönergesini verir. Öğrenci doğru olanı gösterirse, hiçbir tepki vermeden kayıt çizelgesinin "evet" sütununa (+) işareti koyar ve diğer setle değerlendirmeye geçer. Öğrenci yanlış olanı gösterirse veya kararsız kalırsa öğretmen yine hiçbir tepki vermeden kayıt çizelgesinin "hayır" sütununa (-) işareti koyar. Öğrenci tepkisiz veya kararsız kalırsa yukarıdaki gibi bir kez daha soruyu yineler. Öğrenci yine kararsız kalırsa veya tepkisiz kalırsa kayıt çizelgesinin "hayır" sütununa (-) işaretini koyar. Diğer soruları da aynı şekilde uygular. Öğretmen, öğrenci dört değerlendirme setinden en az üçünü doğru yapıyorsa öğrencinin kaldığı hedef davranıştan bir sonraki öğretim oturumundan devam eder. Öğrenci bu ölçütü sağlamıyorsa öğretim sürecini tekrar eder.	

DERS PLANI ÖRNEĞİ - III

BÖLÜM-1	
Dersin Adı : Türkçe Öğrenme Alanı : Okuduğunu Anlama	Bölüm: Metin Anlama Kademe : 2 Önerilen Süre : 40 dk.
BÖLÜM-2	
Hedef	2.3.6.1 Çeşitli türde yazılmış metinleri okuduktan sonra bilgi birimleri ile ilgili sorulara cevap verir.
Hedef Davranışlar	1.14. Güncel bir problemi anlatan bir metin okuduktan sonra problem, neden, çözüm ve sonuç ile ilgili sorulara cevap verir.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Metin Yapısı Öğretimi
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Güncel problemleri konusunda yazılmış bir problem, bu problemin nedeni, çözüm yolu ve çözüm yolunun olumlu sonucunu içeren kısa metinler.
Ortam Düzenlemeleri	Ortam öğrencilerin dikkatini dağıtacak uyaranlardan arındırılır. Isı ve ışık düzeni sağlanır. Tüm öğrenciler tahtayı rahat görebilecekleri şekilde oturtulur.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Öğretmen sınıfta öğrencilere bir anısını anlatarak derse başlar. Öğretmen; bir toplantıya katıldığını ve bu toplantıda çok fazla yemeğin çöpe atıldığını fark ettiğini, bu duruma çok üzüldüğünü, yemek israfının büyük bir problem olduğunu öğrencilere anlatır. Öğretmen anısındaki problem durumu öğrencilere anlattıktan sonra öğrencilerle etkileşimsel diyaloglar kurarak problemin nedeni, çözüm yolunu ve sonucunu öğrencilerle tartışır. Tartışma sırasında problem, neden, çözüm ve sonuç sözcüklerini vurgular.
Güdüleme	Öğretmen, öğrencilere "Bugün sizlerle problem çözüm metin yapısını tanıyacağız; bu yapıyı tanımamız, okuduğumuz metinleri daha kolay anlamamızı sağlayacak, böylece bilgileri daha kolay öğreneceğiz." diyerek öğrencilerin güdülenmesini sağlar.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Öğretmen, öğrencilere "Bugün sizinle problem çözüm metinlerini öğreneceğiz." diyerek derse giriş yapar ve arkasından ders kurallarını hatırlatır. Öğrencilere "Ders sırasında uyacağımız kurallar nelerdi? Ders boyunca sessiz olmanız ve parmak kaldırmadan konuşmanız, değil mi? Eğer bugün dersimizde bu kurallara uysak ve güzel çalışırsak dersin son on dakikasında sevdiğimiz ... oyununu oynayabiliriz." der ve öğrencilerin derse hazır olup olmadıklarını kontrol ettikten sonra derse başlar.
Uygulama	<p>Metin yapısı öğelerinin ve dizilişin tanıtılması</p> <p>Öğretmen öğrencilere "Bugün sizlerle problem-çözüm metinlerini öğreneceğiz, bu metinlerin her biri bir problemi, bu problemin nedenini, çözüm yolunu ve çözüm yolunun sonucunu içeriyor" der.</p> <p>"Dersin başında size anlattıklarımı hatırlayan var mı? Size bir toplantıya katıldığımdan bahsetmiştim, bu toplantıda beni üzen bir problem olmuştu? Neydi bu problem?" diyerek öğrencilerin birkaç saniye düşünmelerine fırsat verir. Öğrencilerin bu sırada "yemek atıkları, yemek israfı" gibi cevapları "Aferin, harikasınız, problemi doğru hatırladınız." diyerek pekiştirilir. Öğretmen daha sonra "Evet, benim toplantıda gördüğüm problem; yemeklerin israf edilerek çöpe atılmasıydı. Şimdi gelin birlikte bunu bir cümle şeklinde yazalım." diyerek tahtaya "Yemek israfı önemli bir problemdir." cümlesini yazar. Öğretmen cümleyi tahtaya yazdıktan sonra öğrencilerin yazmalarını bekler. Öğrenciler yazdıktan sonra öğretmen "Evet, şimdi bir problem cümlesi yazdık, şimdi sıra ile dersin başında sizlerle tartıştığımız önemli noktaları yazalım. Sizlerle başka neler konuşmuştuk? Evet, yemek israfının nedenlerini konuşmuştuk, değil mi?" diyerek ve etkileşimsel diyaloglar kurarak tahtaya yemek israfına ilişkin neden, çözüm yolu ve sonuç cümlelerini yazar.</p> <p>"Yemek israfının nedeni, insanların yiyebileceklerinden daha çok yemek almalarıdır."</p> <p>"Yemek israfının çözüm yolu, herkesin kendi yiyebileceği kadar yemek almasıdır."</p> <p>"Sonuç olarak, herkes kendine yetecek kadar yemek alırsa yemek israfı olmaz"</p> <p>Öğretmen öğrencilerle birlikte tüm cümleleri yazdıktan sonra sıra ile cümleleri okur ve her bir cümlelerin neyi ifade ettiğini tartışır. Daha sonra öğrencilere "Problem çözüm metinlerinden önce problem tanıtılır. Bakın, bizim yazdığımız gibi, önce problem yazdık. Daha sonra neden cümlesi gelir. Bakın, biz de problemden sonra nedenini yazdık. Nedenin çözüm / önlem cümlesi gelir. Bakın, biz de yemek israfının çözüm yolunu yazdık. En son da sonuç cümlesi gelir; biz de çözüm yolu uygulanırsa sonucun ne olacağını en son yazdık." diyerek öğrencilerle birlikte problem çözüm yapısının öğelerini ve bu öğelerin hangi sırada yazıldığını tekrar eder.</p> <p>Öğretmen bu süreci öğrenciler problem-çözüm yapısı öğelerini ve bu öğelerin hangi sırada yazıldığını bağimsiz olarak söyleyene ya da yazana kadar farklı cümlelerle tekrar eder.</p>
BÖLÜM-4	
Ölçme ve Değerlendirme: Araç gereç: Problem-çözüm metni ve soruları	
Öğretmen, öğrencilerden problem çözüm metnini sessiz okumalarını ister. Öğrenciler metni sessiz okuduktan sonra öğretmen bir kez sesli olarak metni öğrencilere okur. Öğrenciler ve öğretmen metni okuduktan sonra öğretmen sıra ile metin yapısı sorularının olduğu kağıtları dağıtır ve öğrencilerin soruları cevaplamasını ister.	
*Yazmakta zorlanan öğrenciler için öğretmen soruları sorar ve öğrencinin cevaplarını kaydeder.	

DERS PLANI ÖRNEĞİ - IV

BÖLÜM-1	
Dersin Adı : Türkçe Öğrenme Alanı : Yazılı İfade Önerilen Süre : 40 dakikalık öğretim oturumları ile öğrenciler bağımsız uygulama aşamasını tamamlayana kadar sürdürülür.	Bölüm : Metin Yazma Kademe : 2
BÖLÜM-2	
Hedef	2.4.6.1. Çeşitli tür ve yapıda metinler yazar.
Hedef Davranışlar	1.5. Belli bir uygulama sırasını takip eden etkinlikleri anlatan sıralama metni yazar.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Metin Yapısı Öğretimi + Yazma Öğretim Aşamalarının Doğrudan Öğretim Yöntemi ile Öğretimi
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Süreç temelli yazma öğretiminin aşamalarının yazılı olduğu karton, planlama çalışma kağıdı, kontrol etme aşaması için hazırlanmış soruların bulunduğu karton ve öğrenci çalışma kağıtları, kağıtlar, kalem, silgi.
Ortam Düzenlemeleri	Ortam; ses, koku ve başka dikkat dağıtıcı uyaranlardan arındırılır. Isı ve ışık ayarlanır. Öğrenciler U oturma düzeni ile oturur. Tahta bütün öğrencilerin rahat bir şekilde görebileceği uzaklıktadır.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Öğrencilere daha önceden okudukları sıralama türü metinler hatırlatılır ve bu metin yapısı ile ilgili geçmiş bilgilerini harekete geçirecek sorular sorulur. Örn. Sıralama metni ne demekti? Sıralama metni olarak biz neler okumuştuk vb.
Güdüleme	Öğretmen, öğrencilere "Çocuklar, bugün sizlerle belli bir uygulama sırasını takip eden etkinlikleri anlatan sıralama metni yazmayı öğreneceğiz. Siz bu çalışmanın sonunda çok sevdiğiniz bir yemeğin tarifi gibi belli bir sırayı izleyen birçok konu hakkında istendiğinde metin yazabileceksiniz." diyerek öğrencileri derse güdüler.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	"Çalışmamız sırasında sizden uymanızı istediğim bazı kurallar var: Ders boyunca 'Beni izleyin!' dediğimde sessizce beni izleyeceksiniz, parmak kaldırarak konuşacaksınız" diyerek çalışma sırasında uyulması gereken kuralları açıklar. Öğretim sonunda öğrencilerin alacağı ödülü açıklar. Ödül etkinliği ise nasıl yapacaklarını gösterir. Daha sonra öğrencilere öğretimde kullanacağı araç-gereçleri gösterir. Araçların tanıtımı bittikten sonra öğretmen, öğrencilere "Hazırsanız çalışmamıza başlayalım, hazır mısınız?" der ve öğrencilerden sözel ifade ya da jest ve mimiklerle verilecek bir cevap bekler. Öğrenciler hazır olduğunu söyler ya da bu anlamda başını sallarsa öğrencilere, "Aferin, çok güzel. O zaman çalışmamıza başlayalım." diyerek öğretime başlar.
Uygulama	1. Model Olma Planlama <u>Konu seçimi</u> Öğretmen süreç temelli yazma öğretimindeki planlama (konu seçimi, yazma amacını belirleme, okuyucu kitlesini belirleme, beyin fırtınası, fikirleri düzenleme), taslak oluşturma, düzeltme, kontrol etme, paylaşma ve kitap oluşturma aşamalarının yazılı olduğu, önceden hazırlanmış olan büyük bir kartonu tahtaya asar. Kartonda yazma aşamalarını gösteren görseller de bulunmaktadır. Öğrencilere bu kartonu göstererek "Şimdi beni dikkatlice dinlemenizi istiyorum. Sıralama metni yazmayı öğrenebilmemiz için sırasıyla şu basamakları uygulayacağız." diyerek önce bütüncül bir şekilde sırası ile bu basamakların neler olduğunu kartondan görselleri de göstererek okur. Daha sonra "Yazımıza başlarken planlama aşamasında; konumuzu seçeceğiz, yazma amacımızı belirleyeceğiz, okuyucu kitlemizi belirleyeceğiz. Daha sonra yazacağımız konu ile ilgili beyin fırtınası yapacağız, fikirlerimizi düzenleyip bir sıraya koyacağız. Sonra taslak oluşturma aşamasına geçerek fikirlerimizi cümleler halinde yazacağız. Düzeltme aşamasında yazımıza gerekliyse eklemeler, çıkarmalar yapacağız ve kontrol etme aşamasına geçeceğiz. Bu aşamada yazımızın yazım kurallarına uygunluğuna bakacağız. Son olarak kitap oluşturma ve paylaşma aşamasında yazdıklarımızı birbirimize okuyup paylaşacağız hatta sınıf kitaplığımıza bir kitap yapacağız." der. Daha sonra öğrencilere dikkatli dinlemeleri gerektiğini hatırlatarak "Şimdi tahtadaki yazmanın basamaklarına bakın, ilk ne yapacağımız? Evet, bir sıralama metni yazmak için ilk olarak planlama yapmamız gerekiyormuş. Planlama yapabilmek için de önce konu seçmeliyim." diyerek tahtadaki uygulama basamaklarından ilk basamağı işaretler. Daha sonra "Acaba hangi konularda sıralama metni yazılabilir, bir düşüneyim.

Uygulama

Mesela nasıl fidan dikildiğini anlatan bir metin yazabilirim ya da bir yemeğin yapılışını anlatan bir metin yazabilirim. Çünkü fidan dikmede de yemek yapmada da bir sıralama var. En iyisi ben bulduğum bu konuları tahtaya yazayım. Böylece hangi konularda yazabileceğimi daha rahat görmüş olurum." der. Tahtaya bu iki konuyu yazar. Daha sonra öğrencilere dönerek "Sizce başka hangi konularda sıralı metin yazılabilir?" diye sorar ve düşünceleri için zaman verir. Öğretmen, parmak kaldıran öğrencilere söz hakkı vererek, öğrencilerden aldığı cevaplardan uygun olanları tahtaya yazar. Uygun olmayanların ise neden uygun olmadığını açıklar: "Evet, gördüğünüz gibi konularımızı yazdık. Şimdi buradan kendimize uygun bir konu seçelim. Seçtiğimiz konu bildiğimiz bir konu olmalı, mesela ben yağmurlu nasıl oluştuğunu bilmiyorum, o yüzden bu konuyu seçmemeliyim ama kek tarifi olabilir. Çünkü ben nasıl kek yapıldığını biliyorum. Siz de biliyorsunuz. Hatırlayın sizinle de birlikte kek yapmıştık. Ne dersiniz?" der ve öğrencilerden onay bekler. Öğrencilerin onaylamasının ardından "Evet, yaşasın o zaman konumuzu seçtik." der. Daha sonra öğrencilere "Neden bu konuyu seçtik?" sorusunu sorar. Öğretmen, öğrencilerin vermiş olduğu cevabı tekrardan düzenleyerek "Evet, haklısınız, bildiğimiz bir konuda yazmamız daha kolay olur." der. Daha sonra öğrencilere planlama çalışma kağıdını dağıtır (Planlama çalışma kağıdında "Konu, Neden Yazıyorum?, Kimler Okuyacak?, Ne Biliyorum?, Fikirlerin Gruplandırılması" olmak üzere 5 kısım yer almaktadır). Öğrencilere "Bakın, bu bizim planlama aşamasında kullanacağımız kağıdımız. Bu kağıdımızı planlama aşaması boyunca kullanacağız. Burada planlama aşamasında yer alan kısımlar ile ilgili kutucuklar var. Aaa işte konu da tam burada. Konu yazan yere belirlediğimiz konuyu yazmalıyım." diyerek kağıtta konu yazan yere "kek tarifi" yazar. Daha sonra öğrencilerden de yazmalarını ister. Öğrenciler yazarken gerekli düzeltici dönütleri verir.

Yazma Amacını Belirleme

Öğretmen, öğrencilere "Evet konumu belirledim ve planlama kağıdına yazım. Şimdi ne yapacağım?" der ve sonra tahtadaki yazma sürecinde izlenecek basamakların yazılı olduğu kartona dikkat çekerek "Buradan bakalım, yazma basamaklarında şimdi sırada ne varmış?" der. Öğrencilerden gelen "yazma amacını belirlemeliyiz" cevabını pekiştirir. "Evet, çocuklar o zaman ne yapıyoruz, düşünelim, bu konuda metin yazmanın amacı ne? Ben de bunu düşünmeliyim. Ben konumu kek tarifi yazma olarak belirledim. Çünkü ben kek yapmayı çok iyi biliyorum, üstelik arkadaşlarım benim yaptığım kekleri çok beğeniyorlar. O zaman yazacağım bu kek tarifini arkadaşlarıma verebilirim. Onlar da benim yazacağım bu kek tarifini okuyarak kendilerine kek yapabilirler." der. Daha sonra "Çocuklar ben şimdi planlama çalışma kağıdında 'Neden Yazıyorum?' kısmına belirlediğim amacımı yazıyorum" diyerek öğrencilere model olur, çalışma kağıdında ilgili yere -kek tarifini arkadaşlarıma vermek için- diye yazar. Daha sonra öğrencilerden de kendi yazma amaçlarını belirlemelerini ister. Tüm öğrencilerin amaçlarını sesli olarak okutur ve uygun dönütler verir. Daha sonra öğrencilerden de planlama kağıtlarında "Neden Yazıyorum?" kısmına belirledikleri yazma amaçlarını yazmalarını ister. Öğrenciler yazarken gerekli düzeltici dönütleri verir.

Okuyucu Kitle Belirleme

Öğretmen "Yazma amacını belirledim ve planlama kağıdına yazdım. Şimdi ne yapacağım?" der ve sonra tahtadaki yazma sürecinde izlenecek basamakların yazılı olduğu kartona dikkat çekerek "Buradan bakalım, yazma basamaklarında şimdi sırada ne varmış?" der. Öğrencilerden gelen "okuyucu kitle belirlenmeliyiz" cevabını pekiştirir. "Evet, o halde 'yazdığım metni kimler okuyacak?' sorusunu kendime sormalıyım. Ben bu metni arkadaşlarıma için yazacağım, böylece bu yazımı okuyan arkadaşlarıma da benim gibi kek yapabilecekler." der. Daha sonra planlama kağıdını göstererek "Ben planlama kağıdında 'Kimler Okuyacak?' yazan yere 'arkadaşlarıma' yazıyorum." der. Öğretmen "Şimdi de sizlerin 'Yazdığım metni kimler okuyacak?' sorusunu cevaplamanızı ve planlama kağıdınıza yazmanızı istiyorum, bunun için size 5 dk. süre veriyorum haydi başlayın." der. Belirlenen süre sonunda öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar sesli olarak okunur. Öğretmen, öğrencilerin vermiş olduğu uygun cevapları "Aferin çok güzel düşünmüşsün, güzel olmuş." diyerek pekiştirir. Uygun olmayan öğrenci cevaplarında öğrenciye sorular sorarak uygun cevaplara ulaşmasını sağlar.

Beyin Fırtınası

Öğretmen "Okuyucu kitlemi belirledim ve planlama kağıdına yazdım. Şimdi ne yapacağım?" der ve sonra tahtadaki yazma sürecinde izlenecek basamakların yazılı olduğu kartona dikkat çekerek "Buradan bakalım, yazma basamaklarında şimdi sırada ne varmış?" der. Öğrencilerden gelen "beyin fırtınası yapmalıyız" cevabını pekiştirir. "Kek tarifi deyince aklınıza neler geliyor?" sorusunu sorarak beyin fırtınasını başlatır. Sonra "Benim aklıma kek dediğimde yumurta geliyor." der ve planlama kağıdını göstererek, "Ne Biliyorum?" yazan kısma "yumurta" yazar. Daha sonra "Baktığım tariflerden hatırladıklarım ve aklıma gelen her şeyi buraya yazmalıyım, böylece bir şeyleri unutmam." der. Sonra tekrar kendine "Kek tarifi deyince aklınıza neler geliyor?" diye sorar. "Benim aklıma kek yapmak deyince kek kalibi da geliyor" der ve aklına gelen fikirleri planlama kağıdına yazar.

Uygulama

Öğretmen ayrıca beyin fırtınasını yönlendirmek için "Kekin içine neler katılır? Kek yaparken hangi mutfak araç gereçleri kullanılır? Kekin üzerine neler konulur? Kek nasıl yapılır?" gibi kek tarifi ile ilgili soruları sorar. Öğretmen beyin fırtınası sırasında ifade edilen kek tarifi ile ilgili tüm fikirleri planlama kağıdında yer alan "Ne Biliyorum?" kısmına yazar. Daha sonra "Kek yapma hakkında bildiğim her şeyi buraya yazdım, böylece metni yazarken tüm bilgilerimi hatırlayacağım ve daha kolay sıraya koyabileceğim. Sizler de önünüzdeki planlama kağıtlarında 'Ne Biliyorum?' kısmına kek yapmayla ilgili aklınıza gelenleri yazın." der ve öğrencilere belli bir süre verir. Tüm öğrencilerin fikirlerini yazmasının ardından öğrencilere sırayla "Planlama kağıdına 'ne biliyorum?' kısmına yazdıklarınızı oku!" der. Öğrenci yazdıklarını okuduktan sonra diğerlerine "Sizce arkadaşınız başka neler yazabilirdi?" diyerek diğerlerini de beyin fırtınasına katar. Öğrenci arkadaşlarının söylediklerinden yazmadıkları varsa kağıdına ekler.

Fikirleri Düzenleme

Öğretmen "Şimdi planlama kağıdına yazmış olduğum fikirleri daha kolay sıralayabilmek için gruplandırma-lyım." der. Öğretmen planlama kağıdına dikkat çeker ve "Aaa ben buraya yumurta yazmışım, un yazmışım, bunlar kek yapımında kullanılan malzemeler. O zaman bunları gruplandırayım. Kek yapmak için başka malzeme yazmış mıyım?" der ve tahtada şema yaparak kek malzemesi olan tüm yazılanları gruplar, bu fikirleri daire içine alır ve üzerine de kek için gerekli malzemeler, diye yazar. Öğretmen bu şekilde tahtadaki tüm fikirleri kek yapmak için gerekli malzemeler, kek yapmak için gerekli mutfak araç-gereçleri, kekin yapılışı, kekin süslenmesi olarak gruplandırır. Sonra öğrencilerle tartışarak gruplanan fikirleri de kendi içinde sıraya sokar. Ayrıca öğretmen kekin yapılış aşamaları ile ilgili de gruplamaya giren her bir aşamayı da kendi içinde sıralamaya model olur. Örneğin kek yaparken önce malzemeler hazırlanır, Daha sonra çukur bir kaba yumurtalar kırılır, şeklinde kek yapılış aşamalarını sıraya dizer. Öğretmen "Şimdi sizler de kendi fikirlerinizi gruplandırın." der ve öğrencilere 5-10 dk süre verir. Bu sırada öğretmen, öğrencilerin tek tek yanlarına gider ve gruplandırmalarını inceler ve gerekli dönütleri verir, düzeltmeleri yapar.

Taslak Oluşturma

Öğretmen tahtaya astığı yazma sürecinin basamaklarını gösteren kartonu göstererek "Bakin, planlama aşamasında konumu seçtim, yazma amacımı belirledim, yazımı kimlerin okuyacağını belirledim, konu hakkında aklıma gelenleri yazdım ve fikirlerimi düzenledim. Şimdi sırada taslak oluşturma aşaması var. Taslak oluşturma aşamasında sıraya koyduğum fikirlerimi artık yazacağım." der. Öğrencilere "Önce siz de şimdiye kadar neler yaptık, bir anlatın bakalım." der ve öğrencilerden yazma sürecinin basamaklarını anlatmalarını ister. Uygun anlatan öğrencileri pekiştirir ve diğerlerine de uygun dönütler vererek anlatmalarını sağlar. Sonra "Peki, şimdi şemamıza bakalım: İlk grupta yumurta, süt, yağ ve şeker gibi kek yapımında kullanılacak malzemeler yer alıyor. Bunları nasıl cümle haline getirebilirim. Şöyle yazabilir miyim? Bir kek yapmak için un, süt,gereklidir. Evet, bu cümle güzel oldu o zaman yazıyorum." diyerek söylediği cümleyi tahtaya yazar. Öğretmen her bir grupta yer alan fikirlerle ilgili olarak bu şekilde yüksek sesle düşünme tekniğini kullanarak uygun cümleler kurar ve bu cümleleri yazar. Böylece yazma sürecinin taslak oluşturma aşamasına model olur. Bu sırada kekin nasıl yapıldığını anlattığı cümlelerde "önce, sonra, daha sonra..." gibi anahtar sözcüklerinin kullanımına dikkat çekerek yazarken kolaylık olması ve metin türüne uygun yazmaları için bağlayıcı sözcüklerin yazılı olduğu "Anahtar sözcükler İpucu Tablosu / Tırtılı" nı tahtaya asar (Tırtılda, önce, sonra, daha sonra, ... dan sonra, en son vb. bir işin sıralamasının yazımında yararlanılacak anahtar sözcükler bulunmaktadır). "Bu tırtıla bakın, bu sözcükleri bir okuyalım bakalım neler var?" diyerek sıralı bir metin yazarken kullanılacak anahtar sözcükleri öğrencilere tanıtır ve "Kekin nasıl yapıldığını yazarken sırasını anlatabilmek için buradaki sözcüklerden yararlanacağım." der. Daha sonra metnin yazımına geri döner, anahtar sözcükler ipucu tablosundan / tırtılından da yararlanarak kekin nasıl yapıldığının aşamalarını yazar ve metnini bitirir. Öğretmen kendisi metnini bitirdikten sonra öğrencilerden de planlama kağıtlarında fikirlerin gruplandırması kısmında yaptıkları şemalarına bakarak, kendi metinlerini yazmalarını ister. Yazarken kolaylık olması ve metin türüne uygun yazmaları için bağlayıcı sözcüklerin yazılı olduğu "Anahtar sözcükler İpucu Tablosu / Tırtılı" aracını kullanmalarını hatırlatır. Öğrenciler metinlerini yazarken öğretmen de tek tek öğrencilerin yazdıklarını inceler ve düzeltici dönütler verir. Öğretmen istenilen şekilde taslak oluşturan öğrencilere "Aferin anahtar sözcükleri uygun şekilde kullanarak çok güzel bir metin oluşturmuşsun." diyerek dönüt verir ve pekiştirir.

Düzeltilme

Öğretmen bu aşamada bir kümülatif tekrar yapar. "Bir sıralama metni yazabilmek için ilk olarak planlama yaptım. Konumu seçtim, yazma amacımı belirledim, metnimi kimlerin okuyacağını belirledim, konu hakkında aklıma gelenleri yazdım ve daha sonra fikirlerimi düzenledim. Taslak oluşturma aşamasında sıraya koyduğum fikirlerimi yazdım." der. Daha sonra yazma sürecinin aşamalarını gösteren kartonu tekrar öğrencilere gösterir ve "Şimdi sırada düzeltme aşaması var.

Uygulama

Şimdi yazdığım metinde düzeltmem gereken yerler varsa, eklemek veya çıkarmak istediğim fikirler varsa, yerini değiştirmek istediğim cümleler varsa bu aşamada gerçekleştirebilirim." der. "Ama önce siz de şimdiye kadar neler yaptık, bir anlatın bakalım." der ve öğrencilerden yazma sürecinin basamaklarını anlatmalarını ister. Uygun anlatan öğrencileri pekiştirir ve diğerlerine de uygun dönütler vererek anlatmalarını sağlar. Yazmış olduğu metni sesli olarak okur "Burada yazmayı unuttuğum bir şeyler var, kek yaparken içine yumurta katacağız ama kaç tane katacağımı yazmamışım. Metnimi düzenleyerek unuttuğum yerleri yazdığım metne eklemeliyim vb." diyerek metni üzerinde çeşitli düzeltmeler yaparak, düzeltme aşamasında öğrencilerin neler yapması gerektiğine model olur. "Şimdi sizler de metinlerinizi tekrar okuyarak, düzeltmek istediğiniz yerlere karar verin ve düzenlemelerinizi yapın." der. Tüm öğrenciler metinlerini kendi kendilerine okurlar ve gerekli gördükleri düzeltmeleri yaparlar. Bu sırada öğretmen tek tek öğrencilerin düzeltmelerini inceler ve gerekli dönütleri verir.

Kontrol Etme

Öğretmen bu aşamada bir kez daha kümülatif tekrar yapar. "Bir sıralama metni yazabilmek için ilk olarak planlama yaptım. Konumu seçtim, yazma amacımı belirledim, metnimi kimlerin okuyacağını belirledim, konu hakkında aklıma gelenleri yazdım ve fikirlerimi düzenledim. Sonra metnimi yazdım. Düzeltme aşamasında yazdığım metinde düzeltmem gereken yerleri, eklemek veya çıkarmak istediğim fikirleri, yerini değiştirmek istediğim cümleleri belirledim. Şimdi sıra yazdıklarımı kontrol etmede, ama önce siz de şimdiye kadar neler yaptık, bir anlatın bakalım." der ve öğrencilerden yazma sürecinin basamaklarını anlatmalarını ister. Uygun anlatan öğrencileri pekiştirir ve diğerlerine de uygun dönütler vererek anlatmalarını sağlar. Sonra "Hadi o zaman yazdığımız yazıları kontrol edelim, benim yazdığım yazıdan başlayalım... Yazdığım metin yazım kurallarına uygun mu? Cümle yapılarım düzgün mü? Noktalama işaretleri kullandım mı?" der ve tahtaya soruların olduğu çalışma kartonunu asar. Öğretmen kendi metninde unuttuğu noktalama işaretlerini ekleyerek, yazım hatalarını düzelterek öğrencilere model olur. Daha sonra öğrencilerden de tahtadaki sorulara bakarak kendi metinlerinde gerekli kontrolleri yapmalarını ister.

Paylaşma ve Kitap Oluşturma

Öğretmen bu aşamada öğrenciler için bir kümülatif tekrar daha yapar. Yazma sürecinin aşamalarının yazılı olduğu kartonu göstererek "Bir sıralama metni yazabilmek için ilk olarak planlama yaptım. Konumu seçtim, yazma amacımı belirledim, metnimi kimlerin okuyacağını belirledim, konu hakkında aklıma gelenleri yazdım ve fikirlerimi düzenledim. Taslak oluşturma aşamasında metnimi yazdım. Düzeltme aşamasında yazdığım metinde düzeltmem gereken yerleri, eklemek veya çıkarmak istediğim fikirleri, yerini değiştirmek istediğim cümleleri belirledim. Yazdıklarımı kontrol ettim. Hadi, şimdi siz de şimdiye kadar neler yaptık, bir anlatın bakalım." der ve öğrencilerden yazma sürecinin basamaklarını anlatmalarını ister. Uygun anlatan öğrencileri pekiştirir ve diğerlerine de uygun dönütler vererek anlatmalarını sağlar. Daha sonra öğretmen "Şimdi de paylaşma ve kitap oluşturma aşamasına geldim. O zaman ben metnimi ilk sizinle paylaşmak istiyorum, beni dinler misiniz? Ben sizlere yazdığım metni okumak istiyorum." der ve kendi metnini öğrencilere okur. Daha sonra öğrencilerden de metinleri sırayla okumalarını ister. Daha sonra da "Evet, arkadaşlar çok yoğun bir çalışma geçirdik. Şimdi bu metinlerimizi ödül olarak panomuza asacağız ve bu metinleri anne ve babanızla da paylaşabilirsiniz çünkü harika metinler yazdınız." der.

* Model olma aşaması, öğrenciler yazma sürecinin aşamalarını sırasıyla söylemeye başlayınca kadar, en az iki oturum daha farklı konularla yapılır.

2. Rehberli Uygulama

Planlama

Konu Seçimi

Öğretmen daha önce hazırlamış olduğu sıralı metin yazmaya uygun konuların bulunduğu listeyi öğrencilere verir. Öğretmen "Şimdi benim yaptığım gibi siz de yazmanın tüm aşamalarını uygulayarak sıralı metin yazacaksınız. Bunun için yazmanın basamaklarına bakalım, ilk olarak ne yapacaksınız? Evet, önce planlama yapmanız gerekiyor. Bunun için planlama aşamasının ilk adımı olarak ilgi duyduğunuz veya bildiğiniz konuyu listeden seçeceksiniz." der ve "Haydi, şimdi konunuzu seçin!" yönergelerini verir. Öğrencilerden seçtikleri konular hakkında bir dahaki derse kadar araştırma yapmalarını ve bilgi toplamalarını ister.

Uygulama

Yazma Amacını Belirleme

Önceden konularını seçmiş olan öğrenciler, konuları hakkında hazırlık yaparak derse gelirler. Öğretmen derse, öğrencilerden seçtikleri konuları paylaşmalarını isteyerek başlar. Öğretmen tüm öğrencilerin konularını dinler. "Şimdi herkesin konusunu belirlediğini görüyorum. Bu konunuzu planlama kâğıtlarınıza yazın!" der. Daha sonra her öğrencinin yazma amacını belirlemesini ister. Yazma amaçlarını belirleyen öğrencilerden planlama kâğıdına -Neden Yazıyorum?- kısmına bu amaçlarını yazmalarını ister. Bu sırada öğretmen tek tek öğrencilerin yanlarına gider ve düzeltici dönütler verir.

Okuyucu Kitlelerini Belirleme

Öğretmen "Konumuzu ve yazma amaçlarını planlama kâğıdına yazdık. Şimdi sırada okuyucu kitlelerini belirleme var. Hadi, herkes yazdığı metni kimlerin okuyacağına karar versin." der. Öğrencilere "Yazdığın metni kimler okuyacak? Neden onların okuması gerektiğini düşünüyorsun?" gibi sorular yöneltir. Tüm öğrencilere sırayla aynı soruları sorarak gerekli dönüt ve düzeltmeleri verir. Daha sonra öğrencilerden planlama kâğıdında yer alan "Kimler Okuyacak?" kısmına metni kimlerin okuyacağını yazmalarını ister. Öğretmen daha sonra beyin fırtınasına geçer.

Beyin Fırtınası ile Fikir Üretimi

Öğretmen "Geçen ders seçtiğiniz konular hakkında bilgi sahibi olmanızı istemiştim. Herkes konuları hakkında araştırma yaparak bilgi sahibi oldu mu?" diye sorar. Öğretmen, öğrencilerin cevabı üzerine öğrencilerden konuları hakkında bildiklerini ve öğrendiklerini planlama kâğıdındaki "Ne Biliyorum?" kısmına yazmalarını ister. Öğretmen fikirlerini yazmaları için öğrencilere belli bir süre verir. Süre dolduğunda öğrencileri sırayla kaldırarak paylaşmalarını ister. Öğretmen örneğin fidan dikmek üzerine yazı yazacak olan öğrenciyi kaldırarak "Kâğıdına fidan dikmek ile ilgili neler yazdın, bize oku!" der. Öğrenci sesli olarak okur, öğrenci okuyup bitirdiğinde öğretmen tüm sınıfa "Sizce başka ne yazılabilir? Siz neler biliyorsunuz?" der. Konusu fidan dikimi olan öğrenciye dönerek "Arkadaşların fikirlerini söylerken, sen de eklemek istediklerini kâğıdına ekleyebilirsin." der. Sınıfta fidan dikimi konusu hakkında beyin fırtınası yapılır, daha sonra diğer öğrencilerin konuları hakkında da kısa kısa beyin fırtınası yapılır.

Fikirlerin Düzenlenmesi

Öğretmen beyin fırtınası adımını bitirdikten sonra ortaya çıkan fikirlerin düzenlenmesi adımına geçer. Öğretmen bu aşamada kümülatif bir tekrar yapar. "Bir sıralama metni yazabilmek için ilk olarak planlama yaptınız. Konunuzu seçtiniz, yazma amacınızı belirlediniz, metni kimlerin okuyacağını belirlediniz, konu hakkında aklınıza gelenleri yazdınız." der. Ardından daha önce fikirlerin gruplandırılmasına model olunduğu için öğrencilerden fikirlerini sıralama metnine uygun gruplandırmalarını ister. Öğretmen "Evet, çocuklar herkesin konuları hakkında beyin fırtınası yaptık. Şimdi planlama kâğıdına yazdığınız karışık fikirlerinizi sıralama metin türü ve konunuza göre uygun şekilde gruplandırın ve planlama kâğıdınızda 'Fikirlerin Gruplandırılması' kısmına yazın." der. Öğrencilere belli bir süre verir. Bu sırada öğrencilerin yanlarına giderek uygun olan fikirleri ve yazımlarını pekiştirir, uygun olmayanlara düzeltici dönütler verir. Öğrencilerin fikirlerini gruplandırmalarını ardından taslak oluşturma aşamasına geçer.

Taslak Oluşturma

Öğretmen öğrencilere "Çocuklar, planlama aşamasında neler yaptık, kim söylemek ister?" der. Öğrencilerin cevaplarını düzelterek planlama aşamasında yapılanları özetler. Daha sonra öğrencilere "Evet, şimdi sırada hangi aşamamız var?" diye sorar. Öğrencilerden "taslak oluşturma" cevabını aldıktan sonra "Bu aşamada planlama kâğıdına yazdığınız bilgilerden yararlanarak metninizi yazacaksınız. Daha önceki sıralı metin çalışmasında yaptığımız gibi her bir fikrimizi uygun sırada önce, sonra, daha sonra...' gibi sıralı metin yazmanızı kolaylaştıran sözcükleri kullanarak yazacaksınız. Bu aşamada bazı soruları kendinize sormayı unutmayacaksınız. Bunlar: Yazdığım metni kimler okuyacak? Okuyucu yazdığım metni anlar mı? Fikirlerimi ne kadar doğru ifade ettim?" der. Öğrenciler bir ders saati süresince taslak aşamasında uğraşır. Öğretmen ayrıca, öğrencilere yazarken kolaylık olması ve metin türüne uygun yazmaları için bağlayıcı sözcüklerin yazılı olduğu "Anahtar sözcükler İpucu Tablosu / Tırtılı" aracını kullanmalarını hatırlatır. Öğretmen bu arada sürekli öğrencilerin yazdıklarını okuyarak değerlendirir ve gerekli dönütleri vererek düzeltmeler yaptırır. Öğrencilerin metni yazmalarının ardından düzeltme aşamasına geçilir.

Düzeltilme

Öğretmen, öğrencilere "Sıralı bir metin yazabilmek için ilk olarak planlama yaptık. Planlama aşamasından neler yaptık?" diye sorar. Öğrencilerin cevaplarını düzelterek planlama aşamasında yapılanları özetler. Daha sonra "Planlamadan sonra ise taslak oluşturma aşamasına geçtik. Peki, taslak oluşturma aşamasında neler yaptık?" diye sorar. Öğrencilerin doğru cevaplarını pekiştirir. Öğrencilere dönerek "Şimdi de sırada düzeltme aşaması var." der. Bu gözden geçirme sürecinde öğretmen öğrencilere yardımcı olur. Bu düzeltme süreci iki üç defa tekrarlanır. Bu tekrarlar fikir ekleme, çıkarma ve değiştirmeler yapılır. Bu düzeltmeler sonucunda öğrenciler yazılarının beğendikleri kısımlarını, geliştirilmesi gereken kısımlarını, değiştirilmesi gereken kısımlarını, düzeltilmesi gereken kısımlarını belirler. Öğrenciler düzeltme aşamasını bitirdikten ve yazılarına içerik bakımından son halini verdikten sonra kontrol etme aşamasına geçilir.

Uygulama

Kontrol Etme

Öğretmen öğrencilere her bir aşamada ne yaptıklarını sırasıyla anlatarak kümülatif bir tekrar yapar. "Şimdi sıra, yazdığınız metni kontrol etmeye geldi. 'Yazdığınız metin yazım kurallarına uygun mu? Cümle yapıları düzgün mü? Noktalama işaretleri kullandınız mı?' sorularına göre yazınızı kontrol edeceksiniz." der. Daha sonra öğrencilerden kendi metinlerinde gerekli kontrolleri yapmalarını ister. Öğretmen bu sırada öğrencilerin takıldıkları yerlerde onlara yardımcı olur.

Paylaşma ve Kitap Oluşturma

Öğretmen aşamalara yönelik gerekli kümülatif tekrarı yaptıktan sonra öğrencilerden bu aşamada kontrol edip düzelttikleri metinleri okuyarak arkadaşları ile paylaşmalarını ister. Sınıfta bir yazar koltuğu oluşturulur. Öğrenciler bu yazar koltuğuna oturarak yazılarını yüksek sesle okurlar. Öğretmen öğrencilerden sırayla yazar koltuğuna oturup yazılarını okumalarını, dinleyicilerden de dinledikleri yazının bütünü hakkında düşündüklerini söylemelerini ister. Öğretmen tüm öğrenciler yazılarını okuduktan sonra model olma aşamasında yazılan metinlerle birlikte, sınıf kitaplığı için yapılan kitabın içine yeni metinleri ekler. Kitabın içerisinde herkesin kendine ait bölümleri ve bu bölümlerin kendilerine ait olduğunu gösteren resimleri bulunmaktadır. Her öğrencinin yazmış olduğu metinler kendi bölümlerine yerleştirilmektedir. Öğretmen kitabı kitaplığa yerleştirerek "Seçtiğiniz diğer konularla da sıralı metinler yazmaya devam edeceğiz ve kitabımıza yerleştireceğiz." der.

* Öğrenciler yazma sürecinin aşamalarını bağımsız uygulamaya başlayınca kadar en az 2-3 oturum farklı konular üzerinde rehberli uygulamalar aşamasına devam edilir.

3. Bağımsız Uygulama

Model olma ve rehberli uygulama aşamaları tamamlandıktan sonra bağımsız uygulama aşamasına geçilir. Bu aşamada uygulanan basamaklarda planlama kâğıdı dışında herhangi ipucu veya hatırlatıcı olabilecek bir şey kullanılmaz. Öğretmen öğrencilerden konularını seçerek metni yazmalarını ister. Öğrencilere çok gerekli durumda onaylayıcı ve düzeltici dönütler verir.

* Öğrenciler yazma sürecinin tüm aşamalarını bağımsız şekilde uygulayınca kadar en az 2-3 oturum bağımsız uygulamalar aşaması farklı konularda tekrarlatılır.

BÖLÜM-4

Ölçme ve Değerlendirme:

Yazı örneği analizi ile değerlendirme yapılır.

Öğretim sonrasında öğrencinin yazdığı yazı örnekleri incelenir. Öğrencinin farklı zamanlarda yazdığı 3-5 yazı örneğine bakılması yeterlidir. Öğrenci, süreç temelli yazma aşamalarına uygun olarak yazmış mı diye bakılmalıdır. Bunun için bir kontrol listesi oluşturulabilir. Bu kontrol listesinde "Seçtiği konu yazmak istediği metin türüne uygun mu?, Metnini okuyucu kitlesine uygun olarak yazmış mı?, Metni açık ve anlaşılır mı?, Yazdığı metin, sıralama metin türüne uygun olmuş mu? .." gibi bir sıralama metninde aranan özelliklere bakılmalıdır. Öğrenci uygun şekilde yazmışsa öğretmen bir sonraki hedef davranışa geçmelidir. Öğrencinin metinlerinde bazı eksiklikler varsa, uygun şekilde yazmamışsa öğretmen tekrar öğretim sürecine dönmelidir. Öğrencinin yazılarında belirgin ve sürekli olarak yaptığı bir hata fark edilmiş ise öğretim aşamasında özellikle bu hatayı düzeltmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

DERS PLANI ÖRNEĞİ - V

BÖLÜM-1	
Dersin Adı : Türkçe Öğrenme Alanı : Dinlediğini Anlama	Bölüm : Yönergeleri Yerine Getirme Kademe : 2 Önerilen Süre : 25 dk.
BÖLÜM-2	
Hedef	2.5.3.2. Dinleme ve takip becerileri gerektiren yönergeleri söylediği sıra ile yerine getirir.
Hedef Davranışlar	2.2. Dinleme ve takip becerileri gerektiren yönergeleri söylediği sıra ile yazarak, boyayarak, çizerek, işaretleyerek vb. yerine getirir.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Etkinlik Temelli Öğretim
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Yönerge cümleleri (öğrencilerin ön koşul olarak önceden bildiği geometrik şekilleri, renkleri içeren ve öğrencilerin önceden çizbildiklerinden emin olunan basit şekiller içeren yönergeler), resim kâğıdı, renkli kalemler
Ortam Düzenlemeleri	Ortam; ses, koku ve başka dikkat dağıtıcı uyaranlardan arındırılır. Isı ve ışık ayarlanır. Öğrencinin fiziksel ihtiyaçları giderilir. Sınıfta öğrencilerin birbirlerinden etkilenmelerini önleyecek bir oturma düzeni oluşturulmalıdır. Sınıf içerisinde öğretmen masası öğrencilerin hepsinin rahat bir şekilde görebileceği uzaklıkta, karşılıklıdır. Her öğrencinin sırasına resim kâğıdı, renkli kalemler koyulur.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Öğrenciler ile daha önceden öğrendikleri psikomotor becerileri içeren yönergeleri söylendiği sıra ile yerine getirme ile ilgili bir oyun bir tur oynanabilir.
Güdüleme	Öğretmen, öğrencileri derse güdelemek için "Çocuklar, bugün sizinle çok eğlenceli bir oyun oynayacağız. Bu oyunu çok seveceğinize eminim. Gördüğünüz gibi hepinizin önünde resim kâğıdı ve renkli kalemler var. Ben sizlere bu resim kâğıdına benim söylediklerimi söylediğim sıra ile yerine getirerek boyamanızı, çizmenizi, işaretlemenizi isteyeceğim. Bakalım kimler söylediklerimi en güzel şekilde yerine getirecek? Bu oyunu kim kazanacak çok merak ediyorum." diyerek öğretime başlar.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Öğretmen "Tabii bu çalışma sırasında sizden uyanızı istediğim bazı kurallarda olacak." diyerek aşağıdaki şekilde kuralları açıklar. Bunun dışında öğrenciler için gerekli duyduğu başka kurallar varsa söyler. <ul style="list-style-type: none">• Çalışma sırasında sessiz olmaları gerektiği,• Her bir yönerge cümlesinin bir kez okunacağı / söyleneceği,• Çalışma başladıktan sonra öğretmenine veya arkadaşlarına soru soramayacakları,• Çeşitli nedenlerden dolayı yerine getiremedikleri yönergeleri geçerek bir sonraki yönergeyi dikkatli bir şekilde dinleyip yerine getirmeleri gerektiği açıklanır.
Uygulama	Öğretmen, öğrencilere "Hazırsanız başlıyorum." şeklinde dikkat işareti vererek aşağıda sıralanmış olan yönerge cümlelerini sırası ile okur. Yönerge cümlelerini öğrencilerin seviyesine uygun bir hızda ve tane tane okumaya dikkat eder. Yönerge cümlelerini okurken "/" işaretinin bulunduğu yerlerde iki - üç saniye durur, ardından okumaya devam eder. Bu sayede öğrencilerin yönergeleri daha rahat takip etmeleri sağlanır. Yönerge cümleleri; <ul style="list-style-type: none">• Önündeki kâğıttaki sol üst köşede bulunan / karenin içine x işareti koyun.• Karenin yanında bulunan küçük dikdörtgeni / sarı renkle boyayın.• Kâğıtta sağ en alt köşede bulunan dairenin içine / bir kare çizin.• Çizdiğiniz karenin içine dört tane yıldız çizerek / yıldızları kırmızı renkle boyayın. * Öğrencileriniz bu yönergeleri takip etmekte çok fazla zorlanacaklarını düşünüyorsanız daha basit yönergelerle de başlayabilirsiniz. Bu aşamada dikkat etmeniz gereken asıl nokta seçtiğiniz yönergelerde bulunan kavramların öğrencilerinizin bildiği kavramlar olmasıdır. ** Ayrıca yönerge cümlelerindeki sözcük sayısı ve yönerge sayısı öğrencilerin performanslarına göre belirlenmelidir. Gittikçe yönerge cümleleri zorlaştırılmalı ve yönerge sayısı artırılmalıdır.
BÖLÜM-4	
Ölçme ve Değerlendirme: Kontrol Listesi ile değerlendirme yapılır.	
Öğretim sonunda ayrı bir değerlendirme sürecine yer verilmez. Hazırlanan kontrol listesi hem etkinlik sırasında hem de etkinlik sonrasında öğrencinin performansı gözlemlenerek doldurulur. Kontrol listesi; "Öğrenci yönergeyi söyledikten sonra beklenen sürede gerçekleştirdi mi?, Yönergelerin ikinci kez okunmasını istedi mi?, Söylenen yönergeleri doğru şekilde yerine getirdi mi?, Anlamadığı yönergeyi geçip bir sonraki yönergeyi dikkatli bir şekilde dinleyip yerine getirdi mi?" gibi hedef davranış için gerekli olan ölçütlerin yer aldığı bir kontrol listesi olmalıdır. Öğrencinin gerçekleştirip gerçekleştirmediği ölçütler ilgili kontrol listesinde "Evet" / "Hayır" şeklindeki sütunlara işaretlenme yapılır. Öğrenciler ölçütlerin hepsini gerçekleştirene kadar bu tarz etkinlik örnekleri ile öğretime devam edilmelidir. Öğrencilerin hepsi ölçütleri karşılıyorsa daha zorlaştırılmış yönerge maddeleri ile yeni öğretime geçilmelidir.	

DERS PLANI ÖRNEĞİ - VI

BÖLÜM-1	
Dersin Adı : Türkçe Öğrenme Alanı : Sözlü İletişim	Bölüm : Olayları ve Durumları Anlatma Kademe : 2 Önerilen Süre : 30-35 dk.
BÖLÜM-2	
Hedef	2.6.4.1. Resimlerle gösterilen farklı türdeki olayları ve durumları anlatır.
Hedef Davranışlar	1.3. Resmi gösterilen bir varlığı tanımlar.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Kümülatif Tekrar Stratejisi
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Çeşitli insan resimleri
Ortam Düzenlemeleri	Ortam; ses, koku ve başka dikkat dağıtıcı uyanılardan arındırılır. Isı ve ışık ayarlanır. Öğrencinin fiziksel ihtiyaçları giderilir. Öğretmen ve öğrenci masada karşılıklı oturur. Öğretmenin çalışma sırasında kullanılacağı materyaller, öğrencinin hareket alanında olmayacak şekilde, odanın bir köşesinde hazır bulundurulur.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Arkadaş temalı kısa bir çizgi film izletilir ve çizgi filmdeki karakterlerin fiziksel özellikleri üzerine öğrencilerle kısa bir sohbet yapılır.
Güdüleme	Öğretmen, öğrencilere araç-gereçleri göstererek "Bugün sizinle, bu resimleri inceleyeceğiz. Bu resimlerde incelediğimiz kişileri anlatacağız. Sizler bu çalışma sonunda resimlere bakarak kişilerin fiziksel özelliklerini nasıl anlatmanız gerektiğini öğrenmiş olacaksınız. Bu yüzden beni dikkatli bir şekilde dinlemelisiniz." der.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Öğretmen ders sırasında uyulması gereken kuralları hatırlatarak öğretime başlar. "Çalışmamız sırasında sizden uymanızı istediğim bazı kurallar var: 'Bak!' dediğimde bakacaksınız. 'Dinle!' dediğimde sessiz bir şekilde yüzüme bakarak beni dinleyeceksiniz. ! Anlat! dediğimde anlatacaksınız. Bu kurallara uymazsanız çalışmamızın sonunda kazanacaksınız" diyerek öğrenciler için etkili olduğu bilinen pekiştirici ve kuralları açıklar. Daha sonra öğrencilere çalışma sırasında kullanılacak resimler tanıtılır. Araç gereçlerin tanıtımı bittikten sonra öğretmen öğrencilere "Hazırsanız çalışmamıza başlayalım, hazır mısınız?" der ve öğrencilerden sözel ifade ya da jest ve mimiklerle verilecek bir yanıt bekler. Öğrenciler hazır olduğunu söyler ya da bu anlamda başını sallarsa öğrencilere, "Hazırsınız görüyorum, aferin size. O zaman çalışmamıza başlayalım." diyerek öğretim sürecine başlar.
Uygulama	Öğretime başlarken öğrencilere "Bugün bir sürü insan resmi göstereceğim size, sonra da bu insanların resimde gördüğümüz fiziksel özelliklerini anlatacağız." diyerek öğretime başlar. Öğrencilerden birinin resmini slayttan açar ve ekrana yansıtır. Öğretmen, öğrencilere "Resimde kimi görüyorsunuz?" diye sorarak öğrencilerin dikkatini resme çeker. Öğrencilerin cevap vermesinin ardından "Evet çocuklar bu arkadaşınız Ada... Gördünüz mü? Hadi bakalım, Ada'nın fiziksel özelliklerini anlatmaya başlayalım. Önce Ada'nın saçları nasıl, saçları ne renk söyleyelim. Kim söylemek ister?" diye sorar. Gelen cevapları dinler ve sonra "Evet çocuklar Ada uzun saçlı. Ada'nın saçları kahverengi." der. Sonra öğrencilere "Hadi bakalım, şimdi sıra sizde. Ada'nın saçları nasıl, saçları ne renk siz söyleyin bakalım." der. Her öğrenciye tek tek aynı yönergeyi vererek tepki ister. Öğretmen, öğrencilerin "Ada uzun saçlı. Ada'nın saçları kahverengi." demesini pekiştirir. Daha sonra öğrencilere "Hadi, tekrar resme bakalım, Ada'nın başka hangi özellikleri var acaba?" der. Daha sonra "Aaa bakın Ada gözlük takmış. O zaman hadi, Ada'yı bir kez daha anlatalım." der. Önceki cümle ile yeni öğrenilen öğeyi birleştirerek resimdeki çocuğu tanımlar. "Ada uzun saçlı. Ada'nın saçları kahverengi. Ada gözlük kullanıyor." der. Sonra öğrencilere "Hadi bakalım, şimdi sıra sizde, siz de resme bakarak Ada'yı aynı benim anlattığım gibi anlatın bakalım." diyerek öğrencilerin de resimde gördükleri çocuk resmini kümülatif bir biçimde tanımlamalarını ister. Her öğrenciye tek tek aynı yönergeyi vererek tepki ister. Öğretmen, öğrencilerin "Ada uzun saçlı. Ada'nın saçları kahverengi. Ada gözlük kullanıyor." demesini pekiştirir. Bu aşamada öğrencilere düzeltici dönütler verir. Öğrencilerin verdiği cevapları düzelterek ya da genişleterek dönüt verir.

Uygulama

Her seferinde resimdeki öğrenci resmine bakılarak bir fiziksel özellik daha anlatıma eklenir. Resimdeki öğrencinin fiziksel özellikleri anlatılırken her bir fiziksel öge öncekine eklenerek anlatılır (Kümülatif Tekrar Stratejisi). Bu şekilde öğrenciler hem söyledikleri özellikleri tekrar eder hem de her seferinde bir öge ekleyerek anlattıklarını genişletirler.

* Burada anlatılacak öge sayısı öğrencilerin performanslarına göre planlanır. Anlatılar az ögeden başlamalı, giderek artırılmalıdır.

** Öğrencilerin tanımlamalar için gerekli olan ön koşul kavramları bildiğinden emin olunmalıdır.

BÖLÜM-4

Ölçme ve Değerlendirme:

"Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı " ile değerlendirme yapılır.

Değerlendirme Materyalleri: Çeşitli insan resimleri

Değerlendirme bire bir yapılır. Öğrenci ve öğretmen bir masada karşılıklı otururlar. Öğretmen, öğrenciye çalışmada ne yapılacağını "Şimdi senin önüne bazı insan resimleri koyacağım. Sen de bu resimlere bakacaksın ve resimdeki insanların fiziksel özelliklerini bana anlatacaksın." şeklinde söyler. Çalışma sırasında uyulması gereken kurallar ve ödül açıklanır. Daha sonra öğrenciye "Hazırsan çalışmamıza başlayalım." diyerek dikkat işaretini verir. Öğrencinin önüne bir insan resmini koyar. Öğrenciden bu resimdeki kişinin fiziksel özelliklerini anlatması istenir. Öğrencinin performansı kayıt çizelgesine kaydedilir. Öğrencinin tanımlamaları ile ilgili notları alınır. Örneğin öğrencinin kaç özellik söylediği, kaç sözcüklük cümleler kurduğu vb. Diğer üç resim için de aynı süreç uygulanır. Ardından değerlendirme süreci öğrenciye teşekkür edilerek tamamlanır.

EK-1. Türkçe Dersi Öğretim Programı İşlevsel Okuma-Yazma için Önerilen Sözcükler

Tema 1: Günlük Yaşamım*		Tema 2: Sosyal Yaşamım **	
Yoğurt	Meyveli Süt	Dur	Dikkat kırılır
Kraker	Çikolata	Çıkış	Radyasyon
Bisküvi	Deodorant	Erkek	Yangın Söndürücü
Un	Tıraş Kremi	Zehir / Zehirli Madde	Yeni boyanmıştır.
Makarna	Diş Fırçası	Ateşle Yaklaşma	Doktor
Reçel	Diş Macunu	Ateş yakmayınız	Karakol
Erişte	Sabun	Kız	İnşaat Alanı
Pirinç	Şampuan	Tehlike	Eczane
Nohut	Tuvalet Kağıdı	Otobüs Durağı	Lütfen Ellerini Yık
Mercimek	Krem	Dışarı	Diş Hekimi
Fasulye	Kağıt Havlu	Soğuk	Dokunma
Kıyma	Çamaşır Deterjanı	Açık	Kayıp Eşya Bürosu
Sandviç	Bulaşık Deterjanı	Asansör	Danışma
Sucuk	Temizleyici	Kadın	Yaya Geçidi
Sosis	Cam Temizleyici	Sıcak	Hemşire
Biftek	Yumuşatıcı	Üst geçit / Alt geçit	Yüksek Voltaj
Marul	Çamaşır Suyu	Giriş	Yangın Merdiveni
Domates	Yara bandı	Kapalı	Ambulans
Patates	Peçete	Yukarı	Fotoğraf Çekmek Yasaktır
Havuç	Menü	Telefon	Yangın Hortumu
Ispanak	Akşam Yemeği	Yemekhane	Benzin İstasyonu
Salatalık	Öğle Yemeği	Polis	Restoran
Elma	Kahvaltı	Yürüme yasak	Okul Geçidi
Portakal	Ana Yemekler	Mescit	Bisiklet Yolu
Muz	Salatalar	Aşağı	Dikkat Köpek Var
Üzüm	Sıcak İçecekler	Muayene Odası	Park Yasak
Çilek	Soğuk İçecekler	İtiniz	Gişe
Karpuz	Hamburger	Dikkat Köpek Var	Yiyecek ve İçecek Sokulmaz.
Şeftali	Patates Kızartması	İçilmez Su	Kapalı Tutun
Ton Balığı	Pizza	Elde yıkayınız	Yanıcı Madde
Soğan	Kola / Cola	Market	Islak Zemin / Kaygan Zemin
Et	Soğan Halkası	Kasap	Taksi
Süt	Ayran	Kırtasiye	Tek Yön
Tereyağı	Çorba	Manav	Rahatsız Etme
Margarin	Izgara Köfte	Fırın	Otogar

Tema 1: Günlük Yaşamım*		Tema 2: Sosyal Yaşamım **	
Peynir	Tavuk şiş	Pastane	Engelli Park Yeri
Yumurta	Beyti	Lokanta	Bebek Bakım Odası
Kahve	Lahmacun	Terzi	Acil Toplanma Yeri
Çay	Tavuk Döner	Çekiniz	Elektrik
Meyve Suyu	İskender	Tuvalet	Metro
Zeytin Yağı	Et Döner	Kasa	Tren Garı
Gazoz	Adana Kebap	Girmek yasak	Engellilere Aittir
Patates Cipsi	Kıymalı Pide	Yürümek yasaktır	Revir
Bal	Kaşarlı Pide	Uzak Durun	Merdiven
Patlamış Mısır	Mantı	Yürüyen Merdiven	İlk Yardım
Kek	Börek	Dikkat	Ölüm Tehlikesi
Kurabiye	Sütlaç	Hastane	Yerlere çöp atmayınız
Şeker	Künefe	Girilmez	Çöpleri çöp kutusuna atınız
Puding	Kadayıf	Öğle Arası	Engelli Asansörü
Balık	Pasta	Demiryolu Geçidi	Arızalı
Turşu	Limonata	Yemek ve içmek yasaktır.	Tuvalet - WC
Mısır	Dondurma	Sessiz olun	Ofis
Bezelye	Tatlılar	Sadece çalışanlar içindir.	Acil Servis
Salam	Baklava		
Mantar	Küçük		
Ketçap	Orta		
Tuz	Büyük		
Biber	Maden suyu		
Mayonez	Su		

* Günlük Yaşamım temasında yer alan sözcüklerin öğretim amacı, ilk okuma-yazma becerileri olmayan öğrencilerin günlük yaşamlarında alışveriş yapmaları ya da restoran vb. yerlerde sipariş verebilmeleri gibi becerilerde daha bağımsız olmalarını sağlamaktır. Bu temada listelenen sözcüklerde günlük yaşamda market alışverişi, bir restoran, bir kafe ya da pastanede sipariş vermede karşımıza çıkan sözcüklerden oluşturulmuştur. Tema ile ilgili tüm sözcükler listeye alınmamış, sık karşılaşılabilecek sözcüklere ve bağımsız yaşam için öncelikli sözcükler olmasına dikkat edilmiştir. Bu sözcükler arasından hedef sözcük seçilirken öğrencinin ilgi alanları ve çevresi göz önünde bulundurulmalıdır. Sözcük listesinde olmayan ancak temaya girdiği düşünülen sözcüklerin de öğretimi hedeflenebilir.

** Sosyal Yaşamım temasında yer alan sözcüklerin öğretim amacı, çocuğun sosyal yaşam içinde karşılaşılabileceği çeşitli durumlarda davranışlarını düzenleyebilmelerine yardımcı olmaktır. Hedef sözcüklerin belirlenmesinde öğrencinin girdiği sosyal ortamlar göz önünde bulundurulmalı ve bu ortamlarda bulunan sözcüklerin ya da sözcük gruplarının öğretimine öncelik verilmelidir. Yanıcı madde, ölüm tehlikesi, ıslak zemin gibi levhaların ve işaretlerin öğretiminde, işlevsel okuma-yazma öğretim aşamalarından olan resim ile sözcüğü eşleme öğretim aşamasında levha resimleri kullanılmalıdır.

